

GRŠKA PRINCEZA IRENA je prišla pred tedni v Ameriko pletati za več reliefne podpore njeni deželi ter za manj "umešavanja v njene notranje razmere". Dekle pa se na take reči nič ne razume, in je to publicitetno o nji ter njeni misli razširil nedvomno njen "press agent". Na sliki z nje je newyorški župan O'Dwyer.

Svet poln raznih spletk in strahu pred novo vojno

Jugoslavija dolži Zedinjene države ter nevtralne dežele skriivanja nemških bogatašev. — Egipt se pritožil proti Angliji Združenim narodom

Včas se zdi, da se je svet umiril in da je diplomaciji res na tem, da ustvari pogoje za trajen mir ter vzajemnost med narodi.

Stari spori znova vstajajo. Toda komaj kdo prerokuje, da je svet na potu v mirne odnose, če se obudi kak star spor v novi obliki.

Sovjetski tisk n. pr. je postal spet oster v kritiziranju ameriške politike na Kitajskem in pa da to kar dela tam naša vlada, ni samo umešavanje temveč intervencija.

"Izvestja" v Moskvi trdijo, da je dosedanja ameriška politika na Kitajskem bankrotirala, a gotovo bo svoje umešavanje nadaljevala v kaki novi obliki. Isti list izjava, da je bilo ameriško posredovanje za spravo med Chiang Kai-šekom in komunisti le preteza, pod katero smo se umešavali v vse sorte notranje kitajske zadeve.

Ako nam bi bilo po mnenju Izvestja res na tem, da se bi Kitajska pomirila in uredila, ne bi stavili vse na reakcionarne elemente v Kuumintangu temveč bi podprli ljudstvo ter demokratske kitajske kroge.

Iz takih izjav je jasno, da ni med Rusijo in Zed. državami glede bodočnosti Kitajske nikakega sporazuma. In dokler ga ne bo, obstoji nevarnost, da se bodo nesoglasja med Washingtonom in Moskvo celo poostрила.

Baze na severu

Slabo znamenje za mir je pripravljanje baz na skrajnem severu. Grade jih Zed. države skupno s Kanado in nedvomno se z njimi enako žuri Sovjetska unija. Nastale so govornice, da bi rada ameriška vlada kupila od Danske njen otok Greenland na severnem Atlantiku, Moskva pa bi rada od Norveške dobila dovoljenje za utrditev otoka na njeni skrajni severni točki. Letala iz teh baz bi imela med ameriškiimi vzhodnimi mesti in do Moskve zelo skrajšano pot.

Tudi pretnje z atomsko bombo se venomer ponavljajo. Nedavno je neki znanstvenik dejal, da atomske bombe, ki jih Zed. države sedaj izdelujejo, so šestkrat jačje kot one, ki sta bile vržene na dve japonski mesti. Drugi razni eksperti pa pripisujejo našim novim atomskim bombam tolikšno moč, da je z eno samo močjo uničiti ne le veliko mesto temveč tudi vso bližnjo in daljnjo okolico.

Včas se kdo izmed znanstvenikov oglasi tudi za mir in svari pred vojnimi hujskavci. Toda oni bodo utihnili šele kadar se Zed. države, Sovjetska unija in Velika Britanija res sporazumejo in se odločijo živeti v miru med sabo.

Se veliko vzrokov za spore. To pa se seveda zgodi šele kadar bodo te velesile izravnale spore med sabo in prenehale tekmo za kontrolo nad svetom. Tudi problem prirodnih zakladov bodo morale urediti. Pokojni Roosevelt je obetal, da bo problem prirodnih virov tako urejen, da bodo imeli dohod od njih vse dežele, kajti le to bi pomenilo odpravo enega glavnih vzrokov, radi kakršnih nastajajo diplomatski boji, intrige in vojne.

Roosevelt je imel glede prirodnih bogastev dobre misli, a je premalo računal na požrešnost kapitalizma in imperializma. Namesto da bi se s prirodnimi viri ravnalo tako kot je on prerokoval, pa se jih polasčajo kapitalistični monopoli. Senator O'Mahoney iz Wyominga, ki je bil načelnik senatnega odseka za preiskovanje petrolejskih ležišč, je dne 2. februarja dejal, da se je kombinacija ameriških oljnih družb sporazumela pridobiti kontrolo nad vsem oljnim trgovom po svetu. Standard Oil Co., ki jo je enkrat vrhovno sodišče na podlagi protitrustne postave "razbilo", je po mnenju omenjenega senatorja še prav tako trust kakor takrat, le da je sedaj močnejši kot še kdaj prej. In kadar kontrolira tako važen vir kot so petrolejska ležišča po svetu in ves oljni trg en tak trust ali kartel, je to za mir in za splošne ljudske interese silno slabo.

Nemci še bogati

Nesoglasja povzročajo tudi nemške investicije v tujih deželah. Tehnično bi morale biti v tistih deželah, ki so bile v vojni s Hitlerjem, konfiscirane. Toda

(Konec na 5. strani.)

Kaj bo nova politika Zed. držav na Kitajskem, ako sploh bo spremenjena

Novi državni tajnik general Marshall je s položajem na Kitajskem nezadovoljen. Potrošili smo v nji precej milijard dolarjev med vojno in nekaj milijard od kar je Japonska kapitulirala. A vzlic temu Kitajska ni toliko pod našim vodstvom kot je naša vlada za ves ta investiran denar pričakovala.

General Marshall je bil na Kitajskem Trumanov pooblaščenec dolgo časa, da bi njen vladni aparat spravil v red ter ustavil civilno vojno. Ko se je pred nekaj dni vrnil, je priznal, da se mu je misija ponesrečila.

Nato je nagloma presenetil javnost — ko je nastopil službo državnega tajnika, da bodo naše čete iz Kitajske odpoklicane.

Toda poznavalci ameriške vnane politike v Aziji svare, naj se ne prenačimo v upih.

Potrdili so, da so naši častniki, inženirji ter drugi veščaki še tam in bodo ostali na svojem poslu v težbanju Chiang Kai-šekove nacionalistične armade (takozvane). Naši inženirji mu grade pota, popravljajo pristanišča in železnice, in naša vlada ga je založila z "lend-leasnim" materialom, ki smo ga imeli v Aziji ogromne zaloge za slučaj, ako bi se vojna z Japonsko — če ne bi imeli atomskih bomb — nadaljevala v nedogled.

Rusija te agresivne ameriške diplomacije na Kitajskem ne vidi rada. Smatra, da gre predalet, ako ji je res za mirno rešitev problemov v Aziji.

Mnogi liberalni pisci in tudi listi, kot je par newyorških, Chicago Sun in St. Louis Post-Dispatch, kritizirajo, da to kar Trumanova administracija "spreminja" na Kitajskem, je le nadaljevanje podpiranja kitajske reakcije. General Marshall ve, da se kitajske mase hočejo izmotati iz fevdalizma in izkoriščanja tuje kapitala.

Celo publicist Marshall Field se v svojih par dnevnikih zgraža nad zvezno vlado, ker podpira povsod po svetu le reakcijo. Ugotavlja, da na ta način miru ne bo — niti z atomskimi bombami.

Na Grškem, na Japonskem, Kitajskem, v Italiji, v Nemčiji, v Franciji itd., podpiramo le reakcionarne, najbolj izkoriščevalne sile.

Med ljudstvi s tem naša vlada ne pridobiva zaslombe, pospešuje pa s tem le take razmere, v kakršnih bodo socialni potresi hujski kot pa ako se bi dalo socialnim pokretom na ekonomskem polju svobodnejšo pot.

Amerika producira za svoje potrebe le 28% sladkorja

Nedavno se je sešel v Washingtonu mednarodni svet, čigar naloga je, da prouči položaj glede pomanjkanja sladkorja. Sladkor je eden glavnih življenskih potrebščin po vsem svetu. Količina sladkorja, ki odpade na osebo v posameznih deželah, je nekakšno merilo življenskega standarda.

Nikjer na svetu se ne uporablja toliko sladkorja v raznih oblikah kot baš v Ameriki. Glavna vira za izdelavo sladkorja sta sladkorna pesa in sladkorni trs. Amerika ne producira dovolj sladkorja iz teh dveh rastlin niti za svojo porabo. Pred vojno je Amerika producirala komaj 28 odstotkov sladkorja za svojo porabo, ostalih 72 odstotkov pa je morala uvoziti, največ iz Hava-

jev, Portorika, Filipinov in Kube.

V Ameriki se sladkor dobi na odmerke od začetka vojne naprej. Razume se, da cvetelo črna tržišča s sladkorjem, kakor so cvetela z vsemi "prepovedanimi" potrebščinami.

Poleg sladkorne pese in sladkorne trsa, ki raste v tropskih krajih, pride v poštev v prvi vrsti koruza, iz katere izdelujejo razne sirupe in slaščice. Sirupe izdelujejo tudi iz drugih rastlin, ki pa ne pridejo veliko v poštev. Sladkorna pesa se producira največ v državah zapadno od reke Mississippi, vendar se je veliko pridelala tudi v Michiganu in Ohiju. Sladkorni trs se pridelava na omejenem ozemlju v Louisiani in Floridi.

Statistika kaže, da se je lani na vsem svetu pridelalo in izdelalo 27.221.000 ton sladkorja, to je 79 odstotkov od predvojne dobe. Izgledi postojajo, da bo le-

Šest dežel v Evropi nujno potrebuje pomoči v živilih

Ko je UNRRA nehala z reliefnim delom, je nujnost reliefa ne samo ostala temveč se je povečala. Kajti v mnogih deželah v Evropi je lani pustila suša. Posebno sta bili vsled nje prizadeti Jugoslavija ter Ukrajina.

Ker se za bedno po svetu v civilizirani družbi — takozvani — nekdo le more brigati, so v ta namen ustanovili v organizaciji Združenih narodov v Lake Success, N. Y., poseben "tehničen odsek", z naročilom, naj preuči državske potrebščine tistih dežel, katere v Evropi to zimo najbolj stradajo.

Razne preiskovalne komisije so dognale, da je podhranjenost posebno v nekaterih predelih evropskih dežel — Azija v tem ni bila vsteta — tolikšno, da se tuberkuloza širi kakor kuga. In otroci so šibki, kar je pogubno zanje in za bodoči zarod.

Omenjena komisija Združenih narodov meni, da se bi moglo lakoto v naslednjih mesecih, predno bodo imeli ljudje spet vreme ugodno za obdelovanje polja, omiliti z vsoto 583 milijonov dolarjev. To ni veliko ob pomisli, da nas je stala toliko povprečno vsaka atomska bomba, ki smo jih izdelali in dve porabili v poraženju Japonske.

Komisija je sestavila proračun in pravi, da je po njenih dognanjih potrebno potrošiti to zimo za pomoč Avstriji še \$143.500.000; za Grčijo \$84.300.000; za živež Madžarski \$40.200.000; Italiji \$106.900.000; Poljski \$139.900.000, in Jugoslaviji \$68.200.000.

O razmerah v Jugoslaviji sedaj veliko poroča Zlatko Baloković, ki je bil tam več mesecev na obisku in prepotoval tudi druge evropske dežele. Apelira, da je pomoč nujna predvsem za obvarovanje otrok.

Ker je glavni vir za te vrste datjave naša dežela, se med vrhnimi sloji deluje, da naj pomagamo po "svojem lastnem nabitju". Češ, ako Zed. države prispevajo dve tretjini za svetovni relief, čemu naj nam druge vlade določajo, komu in koliko ga naj damo?

Rezultat tega je seveda le še več politične igre z bedo gladih in bolnih množic kot pa jo je bilo pod UNRRA.

Prevažanje tovora na železnih podraženo

Ameriške železnice so dobile za novo leto dovoljenje povišati tarifo v prevažanju tovora za 17,6%, kar pomeni zanje nad milijardo dolarjev dodatnih dohodkov na leto.

tošnja tonaža sladkorja znašala okrog 32 milijonov ali 92 odstotkov od predvojne produkcije. Iz tega sledi, da niti bogata Amerika ne more zadostiti svojim zahtevam, ampak mora uvažati marsikaj iz inozemstva, kakor vse druge dežele. Resnica pa je, da večino sladkornih plantaz na Kubi in drugih tropskih krajih kontrolirajo ameriški interesi.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Pomanjkanje tiskovnega papirja je po mnenju senatorja Murrayja iz Montane umetno ustvarjeno, ker se je papirniške industrije polastil monopolski tisk. Minuli in ta mesec je moralo nad pol ducata glasil velikih unij izhajati v zmanjšani obliki, ker niso dobila papirja. Dnevnik in tedniki v malih mestih ter neodvisni liberalni ter delayski listi so vsled teh težav ter silovite draginje tudi pritiskani ob steno. Senator Murray želi, da naj bi kongresni odsek za štitevanje malih podjetij uvedel preiskavo, v kateri se bi dognalo, kdo so krivci tega umetno povzročenega pomanjkanja papirja. Ampak to lahko vemo brez preiskave. In tudi to je lahko že vsem dolgo znano, da je velika večina kongresnih preiskav brez učinka.

Sovjetski poslanik Novikov se na raznih shodih pritožuje nad ščuvanjem gotovih krogov v tej deželi v novo vojno. In je res tega hujskanja čezdale več. Nesreča pri tem je posebno to, da milijone ljudi v Zed. državah ne bere drugega kot Hearstove, McCormickove in druge reakcionarne liste. Zastrupljajo jim um in jih vzgajajo za masno histrijo, ako se jim res posreči pahiti svet v novo vojno katastrofo.

Cleveland Press (Scripps-Howardov dnevnik) je minuli mesec priobčeval na prvi in drugih straneh poročila, članke in slike proti bivšim uradnikom prejšnjega gubernerja Franka Lauscheta, češ, da so si ob potekanju

(Konec na 5. strani.)

KRITIKE GLEDE SLABIH POŠNIH ZVEZ S STARIM KRAJEM IN RADI CENZORJEV

Anton Shular iz Kansasa vprašuje v tej številki, kakšne skušnje imajo s pošiljanjem Ameriškega družinskega koledarja, Prosvete in Proletarca drugi. On je dobil poročila, da iz reliefnih paketov vzamejo vse tiskovine. Pa tudi kar je direktno poslal, naslovljenci tam niso prejeli. Poudarja, da je bilo to napram naprednemu tisku v čaršijski Jugoslaviji razumljivo, čudi pa se, čemu naj bi cenzorji sedaj ne poznali razlike, kakor so jo takrat za sebi naklonjeni vnani tisk Aleksandrovi in potem Pavletovi valpeti. Proletarec in Družinski koledar, enako naš Majski glas, so bile v starem kraju pod monarhijo prepovedane tiskovine. Nekaj ljudi jih je dobivalo na skrivaj, pa so morali v preiskavo in v šikane radi tega.

Kar se tiče paketov, ki se jih v Jugoslavijo pošilja carine prosto, so le za potrebščine. Mrs. Celarec iz Waukegana je lani po vrnitvi iz Jugoslavije v našem Centru pripovedovala, da iz njih vzamejo vse tiskovine. Kajti kako naj tak carinski uradnik sam pozna vse liste, knjige in brošure, pa razne mimeografirane liste, ki jih iztakne med blagom in škatljami? Omenjena rojakinja je v svojem predavanju rekla, da prihaja tja v paketih posebno veliko klevelandskega lista — tistega namreč, ki specializira v propagandi proti novi Jugoslaviji. In pa pisma, vštita v blago, s ščuvanjem, naj tam potrpe — ker "osvoboditev pride".

Dalje prihaja veliko Jugoslaviji sovražnega tiska iz Italije in iz "internacionaliziranega" Trsta. Ameriški klerikalni (slovenski) tisk ima sedaj svoje glavne zveze bolj z begunskimi Slovenci v Trstu kakor v Rimu.

V Jugoslavijo naslavljam že precej izdovod Proletarca in tudi mnogo našega koledarja je že bilo poslanega tja. Mnogi stvari prejmejo, nekateri ne. Krivda je lahko kdo ve kje. Pošta gre skozi mnogo dežel in mnogo rok. Je pa prav, da bi cenzura v Jugoslaviji stvari preudarila in svoje uradnike poučila, kdo je kdo, ako še smatra, da je cenzuriranje potrebno. To mnenje smo v boljši razumevanje sporočili tudi jugoslovanski ambasadi ter drugim merodajnim krogom. In kot je bilo omenjeno že v mnogih kolonih upravnice, je tja naročenega že veliko izdovod Družinskega koledarja in naročile so si ga tudi razne kulturne ter druge ustanove, ki so pod nadzorstvom vlade v Ljubljani in Beogradu. Torej nismo na "črni listi". Le nezaujanje je tam toliko, da se v naporih za graditev nove države boje šestokrat tudi papirja v reliefnih škatljah. Torej pošiljajte naše reči v tisku direktno, ker je to varnejše in boljše, četudi dražje.

Unije se polagoma le dokopavajo do resnice

Predsednik AFL Wm. Green je na konferenci svoje ekzekutive na tistem v Floridi povabil CIO v združenje s svojimi unijami, ker le "ako bo delavstvo združeno", se bo lahko borilo "proti naklepom reakcionarjev v zveznem kongresu."

To je bilo od Greena mamljivo rečeno, ampak so bile njegove besede le presek v oči. CIO je nastal, ker se AFL ni hotela brigati za organiziranje delavcev v takozvanih masnih industrijah. Potem so nastali še razni drugi osebni ter tudi več ali manj načelni spori med voditelji unij stare Gompersove šole ter pozneje s tistimi, ki so s pokojnim Hillmanom vred verjeli, da delavstvu sploh ni treba nove

stranke, ker si lahko osvoji demokratsko stranko.

Ta prevara jih je prevzela, ko je "new deal" reševal "malega človeka" iz lakote, zato da je lahko otel "naš način življenja." Kar se Hoovru ni posrečilo, je dosegla demokratska stranka. In se je vse to tako razpletlo, da so sedaj demokratski liberalci, newyorški "social-demokrati" in pa pristihi pokojnega Hillmana ne samo brez stranke ampak se v tem hipu ne morejo niti značiti, kaj bi.

Vabilo unijam CIO za pridruženje v AFL je v sedanjih okoliščinah, posebno v očigled taktike eksekutive AFL, le bluf. Greenu in njegovim pajdašem ni toliko za solidarnost med de-

lavstvom kot pa za pokončanje CIO — češ, ako ne pridete pod našo streho — pripisite si greh na svojo vest, kajti "mi smo vas pravočasno posvarili, da je boj v kongresu zgolj zoper vas."

Med tem, ko se cincarji igrajo z usodo unij, katerim načeljujejo, pa je toliko bolj v akciji trgovska komora ter zveza industrialcev. Da-li Green ta njun pritisk čuti ali ne, in dali je Philip Murray dovolj kos težki nalogi, to se bo videlo v nekaj mesecih.

Dejstvo je, da sloge v unijah ni in da so besede, ki jih izgovarjajo Green, Daniel Tobin, Matthew Woll, John L. Lewis, Walter Reuther, Philip Murray, J. R. Thomas itd. največkrat

bolj slepiše v kovanju političnih nakan kakor pa koristiti članstvu. In vrh tega se vsa ta unijaska sila zlorablja ne v korist kakega socialnega prevrata, ki bi vrnil bogastva ljudstvu, temveč v prid posedujočim. Kajti nobena velika unija neče priznati, da je proti sedanjemu ekonomskemu redu. Skoro prav vse ga hvalisajo in branijo. Ko pride polom, pa se bodo mnogi izmed njih spet spremenili v "rdečkarje" ali saj v "militante". Ko se zvedri, pa spet nazaj v Hoovrovo garažo z dvema karama in vsaki in s kuhinjo polno dobrin in vonja po pečenkah.

Samo zato, ker ljudje take stvari tako hitro pozabijo, je tako kakor je in še slabše pride.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Drušbe, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Izposojnina: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zeitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Podpisovanje mirovnih pogodb je za premagane najnehvaležnejše delo

Alcide de Gasperi je zmagovitim dežlam dejal, da bo v Italiji silno težko dobiti tako vlado, ki bi hotela podpisati mirovno pogodbo, kakršno ji je predložila velika četvorica.

To je klerikalni de Gasperi potrdil tudi socialistični levčar Pietro Nenni in ko so italijanski politični prvaki tudi komuniste vprašali, kaj in kako, je v imenu njihove stranke Paglimero Togliatti odgovoril, da mirovne pogodbe, ki je ogrižla Italijo, tudi oni ne bodo podpisali.

A nekdo jo v imenu italijanske vlade mora potrditi. Posebno, ker se je naša vlada zavzela pomagati Italiji iz kaše. Saj ko bi res toliko bila v "kaši" — toda je v lakoti — v godlji brez godlje. To se pravi, godlja je lahko dobra hrana. A v tem slučaju pomeni praznino in bedo.

Kaj torej hočemo z Italijo?

Jugoslovanski Tito ji je nedavno namignil, pa po ovinkih že dostikrat prej, da se lahko sporazume z Jugoslavijo namesto da bi ameriški in angleški imperializem vadiljal med njimi za njuno kožo.

Ni obveljalo.

Jugoslavija je prešibka, Vatikan jako močan in Italiji je bilo treba živeža, ki ga ji je mogla saj v zaslini količini pošiljati le UNRRA.

Pravijo, da bo v Italiji izmed treh najjačjih strank (krščansko-demokratske, socialistične in komunistične) nemogoče dobiti koga, ki bi mirovno pogodbo podpisal. Pa so se obrnili na uglednega prejšnjega italijanskega diplomata, na grofo Sforzo, ki je osebno znan tudi nekaterim ameriškim Jugoslovancem.

Ako Sforza pogodbo podpiše in se potem odstrani, bo italijanska propaganda lahko trdila, da nobena izmed italijanskih strank "ni izdala" svoje dežele.

Slično igranje se pripravljajo z Nemčijo. Marca t. l. se snidejo v Moskvi vnani ministri velike četvorice za sklenitev miru z Nemčijo. Ampak s kakšno nemško vlado naj ga podpišejo?

Iz ameriških diplomatskih krogov je prišel Angležem, Francozom in Rusom namig, da naj se bodoči nemški vladi sploh ne da ničesar v podpis. Le tako se bo lahko obdržala. Drugače je bo doletelo še hujske kot tisto, ki je pristala slediti pogojem versajske mirovne pogodbe.

Miru v Evropi kajpada s tako politiko ne bo.

In ne bo ga tudi če prevlada sugestija naše vlade, da ni treba osištini dežlam ničesar podpisati temveč le se ravnati po "nepodpisanih" pogodbah.

Zedinjene države in Anglija v usiljevanju "poštenih" volitev

Senator Vandenberg iz Michigana, ki je veliko podpiran od glasov državljanz poljskega porekla, zahteva, naj naša vlada "kaj ukrene" glede nedavnih volitev na Poljskem. Trdi, da se niso izvršile v soglasju dogovora velike trojice in sploh da niso bile demokratične in zato je bil izid popolnoma proti volji večine ljudstva.

Stranke vladne koalicije naobratno trdijo, da so bile volitve povsem v redu in ob enem se poljska vlada čudi, čemu se toliko umešavamo v stvari, ki so popolnoma notranja zadeva poljske republike.

Volitve na Poljskem bi bile po nazorih anglo-ameriške diplomacije demokratične, če bi zmagali interesi, za katerimi je zavrženo poljsko plemstvo, zavraščeni veleposestniki in iz državnega vodstva izrinjena katoliška hierarhija.

A namesto teh starih privilegijev so prevzela vlado stranke delavskega ter kmečkega razreda. In se — naravno — podale v volilni boj tako, da so si zagotovile zmago za svoj program.

Voditelji teh strank ne zahtevajo ničesar zase. Njihov načrt je socializacija poljskega narodnega gospodarstva. Vse bogastvo naj služi ljudstvu, ne posameznikom.

Edino opozicijo proti vladni koaliciji je tvorila v volilnem boju Mikolajčukova kmečka stranka. V predvojni poljski vladi je bila to zares — s kmečkega vidika — pa tudi z socialističnega, opozicijska stranka proti plemstvu, zoper cerkvena veleposredstva in proti vsem drugim parazitom, ki so gullili maso.

Toda sedaj so se morali diskreditirani sloji na Poljskem iz javne politike umakniti. In kakor v Italiji, ali na Bavarskem, in v Avstriji, v Franciji itd., so se tudi na Poljskem v tej okoliščini oprijeli stranke, ki je bila zgodovinsko proti njim, sedaj pa jim je postala ščit. Vse te se več ali manj odevajo s krščanstvom in s socialno pravičnostjo.

Mikolajčukova stranka in z njo vred ameriška ter angleška vlada so volitve na Poljskem izgubile in sedaj v Londonu ter Washingtonu premišljujejo, kaj storiti. N. pr. gre se za ugled. Prestidž je velesilam dragocena stvar. Saj je tudi še tako preprosto človeku za svojo osebnost čast. Ampak zdravi, ki hoče s svojo politiko doseči neke gotove cilje, pa ji izpodleti, je še posebej nerodno. In tako se začne pretnje, s silo.

Češ, dobro, Poljaki, pa ne bomo priznali vaše vlade, ali če že ne bomo tako daleč maščevalni, bomo vam vsaj odrekli vsak nadaljni relif, ali pa — no — posojila vam ne bomo dali.

Ljudstvo v Ameriki in drugje v anglosaškem svetu tako propagando požira in kar je klerikalno vzgojenega, socialnim pre-

KONGRESNIKI SO SE RESNO ZAVZELI PREISKATI SISTEM AMERIŠKE AVIJATIKE. — Sma-trajo, da je nesreč veliko več kot pa jih je bilo, če se se bi hibe v letalskem obratu odpravilo na minimum. Nesreč je bilo poslednje meseca res toliko — ne samo v naši deželi temveč v letalskem prometu tudi v Evropi in v Aziji, da so se mnogi potniki odločili za vožnjo rajše v vlakih in v ladjah kot pa v letalih. Goraje je slika letala, ki se je moralo vsled poškodbe hipoma spustiti na tla neke v Californiji. Vzlic sre-nemu pristanku so bili trije ubiti in enajst poškodovanih.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Plevel tudi cvete . . .

Naj se kar pomirim, ako se bojim dežja, je dejal, kajti de-ževalo da bo šele jutri. On da ima v svojem bedru barometer (po slovensko: tlakomer), po do-mače trganje, ki mu napoveduje in prerokuje vremenske spre-membe zanestlivejšje, nego pa vsi poklicni vremenski izveden-ci skupaj.

No, in sva počasi korakala drug poleg drugega. On je po-šepaval na levo nogo, jaz pa na desno. Žalil me je namreč če-velj. (Prišedši domov sem se se-žula in stresla iz čevlja — zobo-trebec.)

Dali sem videla debeli napis na prvi strani današnjih časn-ikov, je vprašal in pri tem že po-tegnil list izpod pazduhe, pa po-kazal — Al Capone . . .

Vest o Caponejevi smrti da sem slišala že po radiu, sem od-vrnila.

"Tako, vidite, je zašla zvezda, ki se je dalj časa bleščala na či-kaškem nebu," je dejal, nakar sem pripomnila, da se tudi smo-la po svoje sveti in da bi bilo veliko razveseljiveje, ako bi nam časopisi mogli poročati, da so s Caponejem vred odstranjeni tu-di pogoji, ki ustvarjajo in razvi-jajo ljudi njegovega kalibra. Ali pogoji so ostali kot so bili.

"Vi pozabljate prohibicijo," me je zavrnil. "Tisti, ki so nam prohibicijo vsilili, so odgovorni za Caponeje in njihove grehe. S prohibicijo se je začelo butle-garstvo, kar je bilo le prva stop-nja navzgor . . ."

"Hočete reči: navzdol . . ."

"Navzgor ali navzdol. Neka-teri so na tej stopnji ostali, dru-gi, držejši in brihtnejši so pa napredovali. Tudi v lumpariji se napreduje."

"Ne bi napredovali, ako ne bi našli v krogu vplivnih podkup-ljivih politikov zaščite . . ."

Toda mož se je držal svoje niti. "Prohibicija ni dosegla dru-gega kot da je skvarila moralo in zmešala račune marsikomu. Na primer mojemu bratranču Franku. Salun si je kupil, vta-

uredbam sovražnega, zahteva "drastične korake" — seveda v bran "demokracije".

A ista masa brezbrizno čita, kako se norčujejo z demokracijo "demokrati" v Georgiji in kako je tlačena v drugih južnjaških državah. In pa v naših velikih "krščanskih" mestih, ki jih imajo pod kontrolo navadni tolovaji bolj kot pa politiki s poštenjem v duši.

Angleži bi lahko pojasnili — če bi hoteli — čemu imajo v Južni Afriki le belopoltni "demokrati", stotisoe Indijcev in milijone zamorcev pa je zaslužjenih. In zakaj ni demokracije v Indiji, čemu je ne usiljujejo Turčiji, Perziji in Saudi Arabiji . . .

Saj vemo, to vendar v tem listu venomer poudarjamo — saj ne gre za demokracijo temveč za interese oljnih družb, za rud-niške kartele, sploh za investicije bogatašev, ki hočejo več in več profitov.

Zato pa so v Saudi Arabiji imeli "banket", na katerem so oljni magnati napekli kralju ter njegovim velikašem ter spremstvu več kot eno jagnje na vsakega, kamelo, pet tisoč jajc in še vse sorte druge dobrine. To ni prišlo iz kakšnega "rdečkarskega" vira temveč iz vodilnih ameriških in angleških novinskih agencij.

In nihče teh reporterjev ni trdil, da se je gostija vršila v prid pridobitve demokracije arabskim dežlam.

Slo se je za olje, za imperializem, za privatni profit.

ni! vanj ves svoj prihranek in si oprtal še nekaj tisočakov dol-ga. Po dveh letih je bilo njego-vega salunarstva konec. Prohi-bicija!

Prav živo se spominjam tiste sobote, ko je Frankova žena pri-hitela k meni na dom. "Pojdi, Joe, skušaj ga razvedriti! Ze ne-kaj dni ne je in ne spi. Nocoj-snjno noč je prečepel v salunu. Bojim se, da si bo kaj naredil . . ."

Niti ozrl se ni, ko sem vstopil skozi zadnja vrata. S komolec na kolenih in z glavo med dlanimi, tako je ždel predse in se držal, kakor da mu je kdo izpihnil du-šo. Ne rečem, da mi je bilo lahko pri sre-u. Tudi mene je tesnilo, ko sem se oziral po praznem, mračnem prostoru. Vendar sem se opogumil, pa začel na glas poudarjati, kako bi se dalo pre-urediti v prodajalnico, ali v de-lavnico, ali v karkoli. Govoril sem stenam. Frank ni trenil z očmi. Ze sem obupaval, ko se priplazi skozi zadnja vrata eden Frankovih najzvestejših pivcev, o katerem sem se vedno čudil, kam zliža pijačo, da mu je ni nikoli zadosti. "Halo, Len!" sem ga pozdravil, pa da bo treba pla-čati mašo, da ne bo prihajal več strašit . . .

Toda Len ni izgubljal besed z mano, ko je ugledal Franka. Skoro zajokal je, ali od ganutja, ali od radosti — kaj vem, pa stekel k njemu. Za ramena ga je stresal in prosil s čudno milim glasom: "Daj, Frank, daj mi žga-nja, sicer bo po meni . . ."

Frank je dvignil glavo, se ozrl naokrog, kakor da se je zbudil iz težkega sna in se ne more znaj-ti. Nato je zapičil svoj pogled v Leno, ki ni nehal prosjati, in se razljudil. "Kaj me dražiš! Se-ma, budalo, norec pijani! Kaj iščeš tod? Kdo te je klical? In tako dalje in tako dalje."

Ali ko se je izvihral ter sife-sel na ubogega, ko treska suhe-ga Leno celo rešo psolv, ga je objel, Len pa njega in po lichi so jima drsele solze kakor lešni-ki debeli. "Na," sem si dejal, "mglej se teh dveh starih otro-

čajej! Eden se smeri, ker bi rad pil, drugi pa, ker bi rad točil! In sem stopil k bari, položil de-nar nanjo in udaril s pestjo: "Frank! Vsakemu enega!"

Moj boječi bratranec se je ta-koj vzravnal, toda ozrl se je po zavešenih oknih in oklevajoč odmajal z glavo. "Prepovedano je, Joe, prepovedano. Postava je postava."

Len si je z jezikom močil suhe ustnice. "Poginem, če mi ne daš žganja! Saj ti ga ni treba točil. V steklenici mi ga daj! Glej, imam denarja . . ."

"Razvedelo bi se, pa bi me za-šili!"

"Joe bo molčal, in jaz tudi. Prej bi si odgriznil jezik . . . Ne-ganem se odtod, dokler mi ne daš treh steklenic . . . Vsaj dveh . . ."

"Vzel je denar iz žepa. "Glej, za ceno treh mi daj dve, samo dve steklenici . . . In še hvale-žev-ti bom za nameček." Tako je silil v Franka, dokler se ni ta vdal. Ali ni minilo pol ure, ko prideta dva druga. "Dal si Lenu, daj še nama. Plačamo toliko, kot je plačal Len . . ."

Nista še odne-sla peto, ko pride tretji in za njim četrti . . .

"Drugi dan, v nedeljo, me je radovednost zopet prignala k Franku. Našel sem pri njem Leno. Frank mu je bral levite. Pripomogel sem še jaz in složno sva obdelavala ubogega pijan-čka, ki se nam pa je le smehljaj. Nazadnje je nama cejal, da sva strahopetna slepca, ki ne vidiva prilik, kot jih vidi on. Da je po mestu vsepolno takihle bojaz-ljiveev, ki bodo veseli in ki ko-maj čakajo, da bi jim kdo iz-praznil zalogo. Za polovično, ce-no so pripravljani oddati vse, kar imajo. "Frank, pograbi pri-liko! Nikar ne odlašaj!"

Denar, vidite ima veliko moč. Premaga strah in pomisleke. V nekaj mesecih se je Frank že do-bro opomogel. Najel si je neke še neko jazbino, da je spravljal vanjo prekupljeno in prepove-dano robo. Ko je šla zaloga h koncu, je Len izvohal neke kot-liček, ki se je v črni noči z Le-nom vred preselil k Franku. Ta-ko je moj plahi bratranec postal pravi butlegar . . .

Danes si greje svoje ude ne-ke v sončni Californiji, kjer ima veliko posestvo, medtem ko kolnen jaz svoj revmatizem."

Težko je vzdihnil in umolknil.

"Kaj pa Len?" sem vprašala.

"O Len? Tudi on se je prese-lil . . . Frank mu je kupil hišo, tako, ki je brez oken in vrat in ki se jo naloži na voz, pa odpe-lje v deželo, ki se ji pravi kr-tova . . ."

čajej! Eden se smeri, ker bi rad pil, drugi pa, ker bi rad točil! In sem stopil k bari, položil de-nar nanjo in udaril s pestjo: "Frank! Vsakemu enega!"

Moj boječi bratranec se je ta-koj vzravnal, toda ozrl se je po zavešenih oknih in oklevajoč odmajal z glavo. "Prepovedano je, Joe, prepovedano. Postava je postava."

Len si je z jezikom močil suhe ustnice. "Poginem, če mi ne daš žganja! Saj ti ga ni treba točil. V steklenici mi ga daj! Glej, imam denarja . . ."

"Razvedelo bi se, pa bi me za-šili!"

"Joe bo molčal, in jaz tudi. Prej bi si odgriznil jezik . . . Ne-ganem se odtod, dokler mi ne daš treh steklenic . . . Vsaj dveh . . ."

"Vzel je denar iz žepa. "Glej, za ceno treh mi daj dve, samo dve steklenici . . . In še hvale-žev-ti bom za nameček." Tako je silil v Franka, dokler se ni ta vdal. Ali ni minilo pol ure, ko prideta dva druga. "Dal si Lenu, daj še nama. Plačamo toliko, kot je plačal Len . . ."

Nista še odne-sla peto, ko pride tretji in za njim četrti . . .

"Drugi dan, v nedeljo, me je radovednost zopet prignala k Franku. Našel sem pri njem Leno. Frank mu je bral levite. Pripomogel sem še jaz in složno sva obdelavala ubogega pijan-čka, ki se nam pa je le smehljaj. Nazadnje je nama cejal, da sva strahopetna slepca, ki ne vidiva prilik, kot jih vidi on. Da je po mestu vsepolno takihle bojaz-ljiveev, ki bodo veseli in ki ko-maj čakajo, da bi jim kdo iz-praznil zalogo. Za polovično, ce-no so pripravljani oddati vse, kar imajo. "Frank, pograbi pri-liko! Nikar ne odlašaj!"

Denar, vidite ima veliko moč. Premaga strah in pomisleke. V nekaj mesecih se je Frank že do-bro opomogel. Najel si je neke še neko jazbino, da je spravljal vanjo prekupljeno in prepove-dano robo. Ko je šla zaloga h koncu, je Len izvohal neke kot-liček, ki se je v črni noči z Le-nom vred preselil k Franku. Ta-ko je moj plahi bratranec postal pravi butlegar . . .

Danes si greje svoje ude ne-ke v sončni Californiji, kjer ima veliko posestvo, medtem ko kolnen jaz svoj revmatizem."

Težko je vzdihnil in umolknil.

"Kaj pa Len?" sem vprašala.

"O Len? Tudi on se je prese-lil . . . Frank mu je kupil hišo, tako, ki je brez oken in vrat in ki se jo naloži na voz, pa odpe-lje v deželo, ki se ji pravi kr-tova . . ."

čajej! Eden se smeri, ker bi rad pil, drugi pa, ker bi rad točil! In sem stopil k bari, položil de-nar nanjo in udaril s pestjo: "Frank! Vsakemu enega!"

Moj boječi bratranec se je ta-koj vzravnal, toda ozrl se je po zavešenih oknih in oklevajoč odmajal z glavo. "Prepovedano je, Joe, prepovedano. Postava je postava."

Len si je z jezikom močil suhe ustnice. "Poginem, če mi ne daš žganja! Saj ti ga ni treba točil. V steklenici mi ga daj! Glej, imam denarja . . ."

"Razvedelo bi se, pa bi me za-šili!"

"Joe bo molčal, in jaz tudi. Prej bi si odgriznil jezik . . . Ne-ganem se odtod, dokler mi ne daš treh steklenic . . . Vsaj dveh . . ."

"Vzel je denar iz žepa. "Glej, za ceno treh mi daj dve, samo dve steklenici . . . In še hvale-žev-ti bom za nameček." Tako je silil v Franka, dokler se ni ta vdal. Ali ni minilo pol ure, ko prideta dva druga. "Dal si Lenu, daj še nama. Plačamo toliko, kot je plačal Len . . ."

Nista še odne-sla peto, ko pride tretji in za njim četrti . . .

"Drugi dan, v nedeljo, me je radovednost zopet prignala k Franku. Našel sem pri njem Leno. Frank mu je bral levite. Pripomogel sem še jaz in složno sva obdelavala ubogega pijan-čka, ki se nam pa je le smehljaj. Nazadnje je nama cejal, da sva strahopetna slepca, ki ne vidiva prilik, kot jih vidi on. Da je po mestu vsepolno takihle bojaz-ljiveev, ki bodo veseli in ki ko-maj čakajo, da bi jim kdo iz-praznil zalogo. Za polovično, ce-no so pripravljani oddati vse, kar imajo. "Frank, pograbi pri-liko! Nikar ne odlašaj!"

Denar, vidite ima veliko moč. Premaga strah in pomisleke. V nekaj mesecih se je Frank že do-bro opomogel. Najel si je neke še neko jazbino, da je spravljal vanjo prekupljeno in prepove-dano robo. Ko je šla zaloga h koncu, je Len izvohal neke kot-liček, ki se je v črni noči z Le-nom vred preselil k Franku. Ta-ko je moj plahi bratranec postal pravi butlegar . . .

Danes si greje svoje ude ne-ke v sončni Californiji, kjer ima veliko posestvo, medtem ko kolnen jaz svoj revmatizem."

Težko je vzdihnil in umolknil.

"Kaj pa Len?" sem vprašala.

"O Len? Tudi on se je prese-lil . . . Frank mu je kupil hišo, tako, ki je brez oken in vrat in ki se jo naloži na voz, pa odpe-lje v deželo, ki se ji pravi kr-tova . . ."

čajej! Eden se smeri, ker bi rad pil, drugi pa, ker bi rad točil! In sem stopil k bari, položil de-nar nanjo in udaril s pestjo: "Frank! Vsakemu enega!"

Moj boječi bratranec se je ta-koj vzravnal, toda ozrl se je po zavešenih oknih in oklevajoč odmajal z glavo. "Prepovedano je, Joe, prepovedano. Postava je postava."

Len si je z jezikom močil suhe ustnice. "Poginem, če mi ne daš žganja! Saj ti ga ni treba točil. V steklenici mi ga daj! Glej, imam denarja . . ."

BURMA HOČE BITI OD ANGLIJE RES NEODVISNA, NE LE NA PAPIRJU

Ko so Japonci decembra 1941 udarili na Zed. države in angleške posesti, so se nemudoma lo-tili tudi Burme. Takrat je bila to silno važna pot med Indijo in Kitajsko. Japonci so jo kmalu zasedli in s tem pretrgali Angli-ji in Zed. državam takozvani Burma Road, med Indijo in Ki-tajsko. Prebivalstvo Burme se ni za Anglijo v času japonske in-vazije nič ogrevalo. Sploh so burmski nacionalisti invazijo Ja-poncev pozdravili, ker so sovra-žili imperializem zapadnih sil, posebno angleškega bolj kakor pa Japonce. Japonci so v svoji propagandi obljubljali Azijo Azijatam kar je bilo vsekakor več kot pa je še kdaj obljubljala kaka zapadna velesila.

Po zlomu Japonske je Burma padla nazaj pod britansko obo-roženo silo.

Ampak se je Burma v vojni naučila, da Anglija ni nepre-magljiva in da so Angleži in Američani morali oditi z mnogih krajev v Aziji in z večine oto-kov na Pacifiku. Seveda so Ja-ponsko Zed. države preteple in tako je Azija spet pod vladjo be-lega človeka.

Cemu naj gremo sedaj nazaj pod belokožne imperialiste? se vprašujejo domačini v Burmi.

Angleška delavska vlada je v teh okoliščinah na podlagi svoje-ga programa obljubila Burmi in Indiji popolno neodvisnost, ako jo hočeta, ali pa tolikšno avto-nomijo v občestvu Velike Brita-nije, kot jo ima n. pr. Kanada ter drugi angleški dominijoni.

Ne glavni indijski, ne burm-ski voditelji, niso za "domi-njon". Hočejo popolno ločitev od angleškega imperija.

"Dobro," so rekli v Londonu, "pa uredimo potemtakem naše ekonomske odnose."

To je pa druga stvar. Burma se lahko "politično" od ang-leškega imperija popolnoma loči, ekonomsko se ne bi mogla. Isto velja za Indijo.

Angleži so tik po izvolitvi de-lavske stranke obljubili svobodo vsem dežlam, ki nečejo ostati pod britansko krono. Toda ka-dar je ekonomski sistem nave-zan popolnoma na Anglijo, mora biti bodisi Burma kot Indija i v nadalje v angleški ekonomski in s tem tudi v britanski politični sferi.

Denis Plimer (korespondent agencije ONA) je poročal o kon-ferenci med zastopniki Burme ter angleške vlade v Londonu. Burmsko deputacijo je vodil Aung San.

Plimer opisuje, kako je burm-skega prvaka, ki je prišel na po-svet z vlado v Londonu, nepre-stano stresal mraz, kot da nje-gova tropična kri nikakor ne more prebiti v londonski zimi.

Dalje ta korespondent piše: "Aung Sang mi je razložil, da se nahaja prvič v svojem življe-nju v Londonu, ter da se sploh ne more ogreti."

Zanimalo bi me izvedeti, ali se ta hlad razteza tudi na po-litična vprašanja, toda Aung San je govoril o svojih pogaja-njih le z največjo previdnostjo in je tehtal svoje besede s paz-ljivostjo pravega diplomata.

Dejal je, da so pogajanja šele v začetnem stadiju, ter da bi bi-lo prežgodaj že zdaj soditi o nji-hovem uspehu ali neuspehu. Ko mu je bilo predloženo vprašanje, ali bi bila Burma pripravljena ostati v skupnosti britanskega carstva, je s svojim toplim, ti-him glasom odgovoril, da je še prežgodaj za to vprašanje, ter da burmanski narod na to še ni dal svojega odgovora. Dodal pa je, da bi utegnile nastati težave, ako bi Angleži še nadalje trdili, da obmejni gorski rodovi, ki so med vojno pomagali zavezni-kom, nečejo živeti skupaj z Bur-manci. Angleži trdijo baje, da hočejo Burmanci le s silo pri-ključiti Burmi ozemlja, na kate-rih žive ti rodovi.

"V tej stvari ne more biti niti govora o tem, da nekdo ne bi ho-tel," je naglasil Aung San, "kaj-ti mi niti ne moremo reči, da smo v kontaktu s temi rodovi. Vsa obmejna pokrajina je pod najstrožjo kontrolo angleškega guvernerja, kar popolnoma one-mogočuje vsako neposredno zve-zo med gorskimi rodovi in ostalo Burmo."

Lice burmanskega prvaka je ostalo popolnoma brezizrazno ko je govoril. Sključen je bil držal prav na robu svojega sedeža in govoril premišljeno in tako tiho,

da sem ga moral ponovno vpra-sati, kaj je dejal, ker ga nisem bil razumel.

V ozadju za tem prv

PRIPOVEDNI DEL

ILIF PETROV:

Krištov Kolumb odkril New York

(V Zed. državah je norčevanje iz Sovjetske unije ter njenih "satelitov" na kupe. Ampak dežele, iz katerih brijejo norca, so se osamosvojile in na literarnem polju prav nič ne zaostajajo, pač pa so posebno s satiriko sedaj na višku. Sledeče je šala v protitežu anglo-ameriški propagandi zoper "sovjetski blok". Satira je zanimiva, celo dobro posrečena in je vzeta iz cikla vtisov o Ameriki novega "Krištofa Kolumba", ki se je v iskanju novega sveta izkrcal v New Yorku, namesto kakor prvotno, nekje na južni strani tega kontinenta.)

— Kopno! Kopno! je veselo zaklical mornar, ki je sedel na vrhu jambora.

Težka pot Kristofora Kolumba, preporna skrb in negotovosti, je končana. Pred njim je kopna zemlja. S tresočimi rokami je Kolumb prijel za daljnogled.

— Vidim velik gorski venec, je izjavil sopotnikom. Toda čudno: skozenj so prebita okna. Prvič vidim hribe z okni.

— Čoln z domačini! je odjeknil klic.

Mahač s kloboki z nojevimi peresi so stekli raziskovalci novih dežel na palubo.

Dva domačina v čudni zeleni nošnji sta splezala na ladjo in molče prožila Kolumbu kos papirja.

— Odkril bom vašo deželo, je ponosno dejal Kolumb. V imenu španske kraljice izjavljam, da pripadajo te dežele...

— Nič zato. Najprej izpolnite anketo, je trdno dejal domačin. Napišite svoje ime in svoj priimek s tiskanimi črkami, potem narodnost, družinski stan, izjavitve, ali imate trahom, ali nameravate vreči ameriško vlado in ali niste idiot.

Kolumb je zagrabil za sabljo. Toda ker ni bil idiot, se je koj umiril.

— Domačinov ne kaže dražiti, je dejal svojim sopotnikom. Domačini so kot otroci. Kdaj pa kdaj imajo čudne navade. To vem iz izkušnje.

— Ali imate povratno vozovnico in pet dolarjev? je nadaljeval domačin.

— Kaj je to — dolar? je začuden vprašal veliki prekomorski potnik.

— Kako da ste prej izjavili v anketi, da niste idiot, ko ne veste, kaj je dolar? Kaj nameravate početi tukaj?

— Odkril bom Ameriko.

— Hočete to za reklamo?

— Ne-e.

— In vi nameravate odkriti Ameriko? Ne bi bil rad na vašem mestu, gospod Kolumb!

— Kako? Pa vendar ne mislite, da mi ne bo uspelo odkriti to bogato in plodno zemljo? se je vznemiril Kolumb.

A domačin se je že oddaljeval, šepetajoč tako izpod nosa: — Brez reklame ni napredka. Tedaj so ladje že prispele v luko. Jesen je bila prekrasna, sonce je sijalo in galeb je krožil nad krmilom.

Globoko pretresen je stopil Kolumb na novo zemljo, držeč v eni roki skromen zavojček steklenih ogrlic, ki jih je namerjal ugodno zamenjati za zlato in slo-

novno kost, a v drugi — ogromno špansko zastavo. Toda kamor je pogledal, nikjer ni bilo videti niti koščka zemlje, tal, trave, drevesa, kakor je bil nanje vajen v Evropi. Povsod samo kamenje, asfalt, beton, jeklo.

Ogromna množica domačinov je divjala mimo njega s svinčniki, beležnicami in fotografskimi aparati v roki. Obkolili so nekega slavnega rokoborca, ki se je izkrcal s sosednje ladje, nekega gentlemana ploščatih ušes in nenavadno debelega vratu. Za Kolumbusa se ni brigal nihče. K njemu sta prišli le dve domačinki poslikanih lic.

— Kdo je ta čudak z zastavo? je vprašala ena izmed njiju.

— To je gotovo reklama španske restavracije, je odgovorila druga.

In sta se ti dve odhiteli, da pogledata slavnega gentlemana s ploščatimi ušesi.

Kolumbu se ni posrečilo zabiti špansko zastavo v amerišanska tla. Za to bi moral najprej prebiti tla s pnevmatskim svedrom. Bežal je s sabljo v asfalt, dokler je ni zlomil. Tako je bil primoran nositi po ulicah težko, z zlato vezeno zastavo. Na srečo mu ni bilo več treba vlačiti za seboj steklenih ogrlic. Te so mu v carinarnici zaplenili, ker ni plačal carine.

Na stotisoče domačinov je hitelo po svojih poslih, se pogrezalo pod zemljo, pilo, jedlo, trgovalo, ne da bi opazili, da jih je pravkar odkril.

Kolumb je ves ogorčen premišljeval:

— Tu imaš! Trudil sem se, zbiral denar za ekspedicijo, brodil preko razburkanega oceana, postavljaj življenje na kocko — pa se zdaj nihče ne meni zame.

Stopil je k domačinu, ki je imel dobronamern obraz, in mu ponosno izjavil:

— Jaz sem Kristofor Kolumb.

— Kako ste rekli?

— Kristofor Kolumb.

— Črkujte! je nepotrpežljivo dejal domačin.

Kolumb je izgovoril svoje ime črko za črko.

— Aha, zdi se mi, da se spominjam, je odgovoril domačin. Trgovina prenosljivih mehaničnih izdelkov?

— Odkril sem Ameriko, je nedečakano dejal Kolumb.

— Česa ne poveste! Je že dolgo tega?

— Malo prej. Pred kakimi petimi minutami.

— To je zelo zanimivo. A kaj prav za prav hočete, mister Kolumb?

— Mislim, je skromno izjavil

veliki pomorščak, da imam pravico na določeno popularnost.

— Ali vas je kdo sprejel na obali?

— Mene ni nihče pričakoval. Saj domačini vendar niso mogli vedeti, da jih bom odkril.

— Morali bi poslali kablogram. Za boga, kdo pa dela to tako? Če nameravate odkriti novo deželo, morate poslali kablogram. Pripraviti nekaj duhovitih šal v pisni formi, jih razdati reporterjem, pripraviti kakih sto fotografij. Tako pa vam ne bo prav nič uspelo. Potrebna je reklama.

— Že drugič slišim to čudno besedo — reklama. Kaj je to? Nek verski obred? Pogansko darovanje žrtev?

Domačin je s sožaljem pogledal na prisileca.

— Nikar ne bodite otrok, je rekel. Reklama je reklama, mister Kolumb. Poizkusil bom kaj napraviti za vas. Smilite se mi.

Odpeljal ga je v krčmo, ga naselil v tridesetem nadstropju, potem ga pustil samega v sobi, rekoč, da se bo potrudil in napravil kaj zanj.

Cez pol ure so se odprla vrata in v sobo je vstopil dobri domačin v spremstvu dveh drugih domačinov. Eden izmed njiju je nekaj neprestano žvečil, drugi pa je brž raztegnil stojalo, pritril nanj fotografski aparat in dejal:

— Nasmejte se! Smejte se! No? Ne razumete? Napravite tako "ha-ha-ha" — in fotograf je zazijal in se zarežal kot konj.

Zivci Kristofa Kolumba niso zdržali in zarežal se je s histeričnim smehom. Bliisk aparata zavrkne in fotograf reče: "Hvala!"

Sedaj je drugi domačin popadel Kolumba. Ne da bi jenjal žvečiti, je vzel svinčnik in dejal:

— Vaš priimek?

— Kolumbo.

— Izgovorite po črkah. Ka, O, EI, U, Em, Be, O. Jako dobro! Glavno je, da ne zmedeš priimka. Koliko je tega, kar ste odkrili Ameriko? Danes? Jako dobro. Kako vam ugaja Amerika?

— Vidite, nisem si še mogel ustvariti prave sodbje o tej plodni zemlji.

Reporter se je globoko zamislil.

— Tako. Tedaj mi povejte, mister Kolumb, katere tri stvari so vam bile v New Yorku najbolj všeč?

— Pogledjte, težko mi je...

(Konec prihodnjic.)

Poljaki in Šlezija

Bratislava. — ONA — Poljaki v spodnji Šleziji delajo ogromne napore posebno radi predstojajočih mednarodnih konferenc za mir z Nemčijo — da bi čim prej poselili nemške predele dežele in spravili industrijo in poljedelstvo v obrat.

G. Piakowski, administrativni načelnik tega predela, je dejal vašemu poročevalcu, da je največji in najvažnejši problem nabavljanje potrebnega materiala, kreditov in delovnih sil.

Čim prej bo Poljakom uspelo, da na novem ozemlju osigurajo te tri neobhodno potrebne elemente uspeha, tem hitreje se bodo počutili varne v zavesti, da so ustvarili svoj "novi zahod", ki jim je bil začasno do deljen v Potsdamu. Vsi sloji in vsi krogi Poljske se strinjajo v tem, da je treba obdržati to deželo, katero so zdaj imeli v rokah skoro dve leti.

Zdaj je v deželi 1.300.000 Poljakov, ki so večinoma prišli sem iz predelov vzhodne Poljske, ki je pripadla Rusiji. Kadar koli govorijo o zahodni meji Poljske, je čuti iz njihovih glasov skoro brezkončno skrb in odločnost.

"Prizadevamo si, da spravimo industrijo v obrat čim prej mogoče," je dejal načelnik administracije. "Le pomanjkanju izurjenih strokovnjakov nas ovira. Le 200.000 Nemcev smo pustili tu, toda čim nam bodo poljski strokovnjaki na razpolago, bodo morali vsi oditi. Prostora imamo dovolj še za cel milijon Poljakov, katere pričakujemo deloma iz Rusije, deloma pa iz osrednje Poljske in iz begunskih taborišč v Nemčiji in drugje."

Vasi in mesteca se že polnijo s poljskimi naseljenci, čeravno je podeželje ostalo zadnji dve leti neobdelano.

MOHANDAS K. GANDHI je storil v bojih za osvoboditev Indije več kot kdorkoli drugi, dasi je bil vedno proti uporabljanju sile. Deloval je za pasivno resistenco, za nekooperacijo z Anglijo in za bojkotiranje angleških izdelkov. To ga je dostikrat spravilo v ječo. A tudi v zaporih se je boril po svoje — z gladovno stavko. Ko pa je že izgledalo, da se upi Indijcev uresničuje, so se pričeli verski poboji. Mohamedanci, ki jih je v Indiji okrog 80 milijonov, so pričeli napadati hindu in v teh spopadih je bilo veliko ljudi na obeh straneh ubitih. Gandhi je ljudi rotil, naj ne riskirajo pridobitev temveč se naj raje združijo ne glede na verske razlike in si grade enotno, svobodno Indijo. V namenu, da bi svoj apel dramatiziral, je šel Gandhi na romarsko pot v vse kraje, kjer so se dogodili verski poboji.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Joseph F. Durn v Clevelandu je poslal naročnino za Matthew Bizjaka, ki je ob enem prispeval tudi \$2 v tiskovni sklad. Naročil je v istem pismu Angleško-slovenski slovar in pa vrnil vloge igre "Trije vaški svetniki", ki jo je vpriporila podružnica Sansa št. 48.

Matt Malnar, Willard, Wis., je poslal dve naročnini; obnovila sta jo Peter Belay in Jos. Slemeč. Slednji je prispeval \$2 tudi v tiskovni sklad, Malnar pa je listu v podporo pustil svoj popust.

H koncu pisma se Malnar pritožuje zaradi neobjave njegovega dopisa. (O. u. — Vzrok mu bo pojasnjen pismeno. Take nerednosti se v izjemnih časih dogode, a polagoma prehaja pošta in drugo spet v normalnejše toke.)

Louis Barborich, Milwaukee, je poslal svoj obračun za januarsko naročnino in pa vsoto \$18,60, ki jo je nabral listu v podporo. Imena so v izkazu v tej številki. Hvala lepa za trud, brat Barborich!

Nove naročnine so v minulem tednu dobili Lawrence Selak, Star City, W. Va. Ta naročnik je Anton Maslo, Oseg, ki je ob enem dal \$2 v tiskovni sklad; Frank Volkar, Bedford, O., je poslal naročnino za Ivana Vrčka v Jugoslaviji in obnovitev za Josepha Berne, ki je dal \$1 tudi v tiskovni sklad.

George Smrekar, W. Aliquippa, Pa., je poslal vsoto za deset koledarjev in \$3,30 še posebej za dva koledarja, ki ju naj pošljemo v stari kraj. Popust je prepuštil listu.

Angela Zaitz, Chicago, je izročila obnovitev naročnine in \$2 v tiskovni sklad od Katy Horvatin. Dalje je izročila v tiskovni sklad \$3,91 od Frances Vidmar. To je bila vsota, ki jo je dobila od kluba št. 1 za svoje potne stroške na konferenco Prosvetne matice v Milwaukee.

John M. Stonich, Pueblo, Colorado, je poslal naročnino za Jos. Semraica, sam pa je prispeval \$2 v tiskovni sklad.

Poroča ob enem, da žele vpriporiti kako krajšo igro. Žal, da jim jo vsled izredne zaposlenosti pri drugih delih še nismo utegnili poslati ter jim jo poslati. Izvršili bomo to ta teden.

"Hvala Bogu!" Koledar je nam obljubljen ta teden. Tudi knjigovoznica se opravičuje, da so sedaj drugi časi — namreč da ji manjka delavcev, posebno takih, ki so izvežbani. A je obljubila ob enem pouriti se, da bo knjiga v kratkem vsa razposlana.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja

WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

IZ KANSASA

Svakinja iz Zagorja ob Savi, ki so ji Nemci ustrelili 17-letno hči, ki je bila kurirka pri partizanih, ni piše: "Nikar ne pošiljajte časopisov v paketih ker vse zaplenijo. Tudi Jančetu je zelo žal, ker ni doživel Amer. družinskega koledarja, ki si ga — kot pišeš — poslal njemu že zadnjo pomlad." Tako je torej ta stvar. Na opetovane prošnje sorodnikov za tukajšnje časopise sem večkrat priložil paketu nekaj števil "Prosvete" in "Proletarca", ravno tako sem naročil tudi upravnistvu Proletarca, da so poslali svaku Koledar. Prejel ga ni. To je bilo nekaj navadnega pod Aleksandrovo čaršijsko vlado, težje pa je to zdaj razumeti. Kaj ne poznajo ondote oblasti razlike med tiskom, ki vneto zagovarja novo Jugoslavijo in onim, ki jo na vse kriplje črni, ruje in ščuje proti njej? Zdi se, da bi tukajšnji jugoslovanski zastopniki lahko to uredili z vlado v starem kraju, kar bi bilo v korist Jugoslaviji.

Kako "srečo" imate drugi pošiljalci Družinskega koledarja, ki ste ga poslali svojem v stari kraj? Ste dobili odgovor, da so Koledar prejeli?

(Op. ur. — Nekaj pojasnila o tem je v tej številki na prvi strani.)

V kakih skrbih je "zapadna demokracija" zaradi volitev na Podjaskem! Pošiljali so noto za noto poljski vladi in zahtevali demokratske volitve. Kako da se niso prav nič brigali za demokracijo na Poljskem prej, ko je po prvi svetovni vojni vsa leta vladal diktator "maršal" Pilsudski s pomočjo poljske aristokracije? Da, s kakim veseljem bi "zapadna demokracija" pozdravila tisto poljsko šlahto, ki je stoletja jezila poljskemu ljudstvu na hrbtu, če bi se spet vrnila na vlado! To bi bila "prava" demokracija, ljudje božji! Enako velja tudi za Jugoslavijo. Toda kot izgleda, vojna le ni bila zastoj; da se je ljudstvo tu in tam vendarle otrslo pijavk v fraku in talarju.

V naši kansaški legislaturi je divjal minule dni boj kot da se gre za to če se naj ta planjava pogrezne nekam dol k "ta hudemu" ali naj se ostane znaneprej lepo vzvišeno čista dežela, z belo liliijo in — s polpajntom v zadnjem hlačnem žepu — za zgled vsem ostalim državam v Uniji. Gre se namreč za to, če se vprašanje naše svete 66-letne prohibicije predloži volilcem na glasovanje, če hočejo se znaneprej imeti "jeroba", ki skrbi za njih dušni in telesni blagor s tem, da jim ukazuje, kaj smejo piti in kaj ne, kaj je dobro zanje in kaj ni. Suhači vpijejo na vse pretege, da je to suha dežela in taka naj tudi ostane. (Kar se tiče poletnega dežja, je to res.)

Trdijo, da je ljudstvo v veliki večini za prohibicijo, pa se vendar boje dati vprašanje na glasovanje. Ker je v legislaturi potrebna dvetretjinska večina za spremembo ustave (določba glede prohibicije je namreč del ustave) gre "tapametnim" precej trda. Vendar do zdaj je spodnja zbornica za glasovala z dvema glasovoma večino, da se vprašanje prohibicije da volilcem na glasovanje v volitvah leta 1948. Kako bo glasoval državni senat, je še dvomljivo.

Letna seja Slovenskega združenja pogrebnega zavoda v Frontenacu je bila precej dobro obiskana. Navzočih je bilo tudi malo število naših žensk. Letno poročilo kaže, da je Zavod na dobri finančni podlagi, toda, povdarjalo se je, da je treba več agitacije posebno v poudarjanju, da je to združno podjetje; sicer bi drugače ne imelo nič več pomena kot vsako drugo privatno podjetje.

Odbor za to leto je: Predsednik Rok Firm; podpredsednik Fr. Krajšelj; upravniki Fr. Starčič; tajnik-blagajnik A. Shular.

Nadzorniki: Joe Bratkovič, Louis Karlinger in A. Zagar.

A. Shular.

Anglija in Rusija v pogajanjih za izmenjavanje blaga

Angleška vlada se je odločila, da bo nadaljevala pogajanja za dosedaj anglo-sovjetske trgovske pogodbe, ne glede na nepovabljeni nasvet od strani ameriškega kongresnega odseka.

Kongresni odsek si namreč prizadeva, da bi preprečil pogodbe nekaterih evropskih držav s sovjeti glede trgovine in zalaganje Rusije z industrijskim materialom. Kongresniki menda ne vedo, da se mednarodna trgovina ne bo ozirala na njihove kaprice, temveč da, bo šla svojo pot naprej.

Medtem sta Moskva in London že izmenjala svoja mnenja in želje. Ruska vlada je predložila listo potrebnih, ki jih bi rada dobila iz Anglije, angleška vlada pa je storila isto glede svojih potreb.

Anglija na primer potrebuje najbolj zaloge lesa, prediva, bombaža in rib, glavni uvoz pa bo predstavljal les. Anglija je izjavila, da lahko Rusija pošlje toliko lesa na Angleško kolikor ga pač mora. Kajti Anglija potrebuje les za gradnjo stanovanj.

Glavne potrebsčine, ki jih želi dobiti Rusija, predstavljajo stroje, namreč industrijske stroje in orodje vseh vrst. Angleška vlada je pripravljena, da dostavi Rusiji stroje in orodje v zamenjavo za uvoz lesa in drugih potrebsčin.

Ameriški kongresni odsek je pa posvaril angleško vlado, češ, "da tak način trgovanja z Rusijo pomeni nevarnost pod sedanjim ruskim sistemom." Predstavniki angleške vlade se ne ozirajo na take "modre nasvete," postoji pa možnost, da Rusija ne bo mogla izpolniti angleških zahtev po lesu, kajti njena obnovitvena dela so ogromna, ker je bila Rusija opustošena v vojni.

Preteklega oktobra sta Rusija in Anglija sklenili pogodbo, da Rusija slednji pošlje 23.000 ton lesa pred zimo, doznava pa se, da je Rusija poslala komaj polovico omenjene tonaže, ker so ruska pristanišča prej zamrznila in izvoz je bil onemogočen.

V glavnem temelji pogodba za izmenjavo gotovih potrebsčin med Anglijo in Rusijo na izmenjavi blaga. Tu ne gre za dobiček privatnih oseb. Anglija bo enostavno dala Rusiji, kar ta nima, Rusija pa bo dala Angliji to, česar Anglija nima, a krvavo potrebuje.

Izmenjava v blagu se bo vse bolj in bolj stopnjevala. Prava resnična veljava je vselej le v blagu, ne v denarju. Blago in hrano se lahko uporablja za življenje, denar sam na sebi pa brez veljave. Veljavo — veliko veljavo — ima denar le v sedanjem sistemu, ki temelji na profitech in izkoriščanju.

Vsak razvoj in vsak napredek je silno počasen, kljub temu pa gre napredek naprej svojo pot. Mnogo hitreje bi šel naprej v vseh ozirih, v socialnem in ekonomskem ter političnem, ako bi se ljudstva zavedala svoje sile in svoje odgovornosti napram samim sebi za svoje lastne koristi.

ANEKDOTA

Mark Twain, ki je v svoji hiši na deželi pisal novo delo, je potreboval neko knjigo, ki jo je bil videl v knjižnici svojega sosedja. Poslal je svojega služabnika po njo. Ta pa se je vrnil, češ, da sosed iz principa ne posojuje knjig, lahko pa si Mark Twain pogleda in prebere vsako knjigo pri njem v knjižnici. Mark Twain ni šel k sosedu.

Ko je neuslužni sosed nekaj dni nato poslal k Mark Twainu, naj bi mu posodil kosilni stroj, je dobil tale pisмени odgovor: "Čenjeni gospod! Iz principa ne posojam svojega vrtnarskega orodja, lahko pa uporabljate moj kosilni stroj, kadar koli hočete, na mojem vrtu!"

Ničesar ni groznejšega kakor gledati ignoranco v akciji.—Goethe.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvenemli Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inosemetvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172-7173

Razmerje med Rusijo in Anglijo je v interesu miru potrebno urediti

Interesi Velike Britanije se z namenoma Sovjetske unije marsikje križajo. In to med tema dvema deželama že od davna. Marsikak oborožen spopad se je dogodil med njima radi imperialističnih navzkrižij, a včasih pa sta prišle v zavezništvo proti kak drugi sili — ki je bila obema nevarna.

Tako v prvi svetovni vojni proti kajzerju in v drugi zoper Hitlerja. V prvi je ta zveza veljala od začetka konflikta, v drugi je nastala šele ko je Hitler prelomil svoj pakt miroljubnosti z Moskvijo ter navalil nanjo. Ko je Hitler padel — oziroma že prej, so se vladni krogi v Londonu ter v Moskvi domenili za sklenitev dvajsetletnega prijateljstva. V bistvu je ta zveza le za slučaj, ako bi Anglijo, ali pa Rusijo, Nemčija nekega dne zopet napadla.

Vsled zveze med Zed. državami in Anglijo, in pa zaradi nekake Bevinovega govora, je moskovski radio oznanil, da je Bevin zvezo med USSR in Veliko Britanijo prekal. Bevin je tik nato Stalinu osebno sporočil, da je trditve o prekinjenju (omejenen) zveze nepravilna saj kar se Anglije tiče. In je Moskvi predlagal, naj se jo ugotovi in podaljša njeno dobo na 50 let.

Stalin je to Bevinovo potozko upošteval in predlagal Angliji tako pogodbo, v kateri ne bo izbegavaj ter dvomnosti. Naj bo jasna in res jamstvo za mir. Znan častnik Donald Bell, ki piše za časnik *Agency* ONA, pravi o tej diplomatični igri med drugim:

Resnični pomen izmene pisma med Stalinom in Bevinom je ta, da je bila rusko-britanska zveza nanovo potrjena. Jasno je, da je bil to svetovno politični dogodek največjega pomena — ne glede na razloge, ki so privedli in prisilili Bevin, da je postopal tako in ne drugače. Toda to še ni vse. Verjetno je, da se pripravljajo obširnejša in poglobljena sovjetsko-britanska zveza. Ako bodo pogajanja za to zvezo uspešna, ni nemogoče, da se bodo razmere na svetu temeljito predrugačile.

Zakaj je bilo potrebno potrditi, da je pogodba, ki je bila sklenjena leta 1942, še vedno veljavna? Tega nam pogodba sama seveda ne more povedati. Njen cilj je bil dvojen — prvič, preprečitev separatnega miru s Hitlerjevo Nemčijo in drugič, jamstvo pred ponovno nemško agresijo v teku prihodnjih 20 let. Separatnega miru ni bilo, a Nemčija je tako porušena in oslabiljena, dočim je Sovjetska unija tako močnejša, da niti misliti ni na to, da bi mogla Nemčija v teku prihodnjih 20 let z orožjem nastopiti proti njej. Rusija ima tudi vojaške zveze s svojimi sosedi v vzhodni Evropi, tako da ji radi Nemčije sigurno ni do tega dodatnega jamstva s strani Britanije.

Pogodba bi mogla biti brez nadaljnega preklicanja, ker je v njej predviden slučaj, da bi jo nadomestila organizacija zedinjenih narodov. Čemu je torej zahteval Kremlin objašnjenje glede veljavnosti te zveze — in zakaj je hitel Bevin odgovoriti, da je še veljavna in hitel dodati,

da je pripravljen podaljšati njen rok do 50 let?

Razlog ni v pogodbi sami. Vzrok tiči v obnašanju obeh držav v teku zadnjih let, ko sta nastopili kakor da nista zaveznici temveč verjetni sovražnici. A kaj pomeni potrditev njene veljavnosti? Ker bi bila zveza izključno radi Nemčije nedvomno brez vsake prave vrednosti, je očitno, da si Rusija in Anglija obetata, da se ne bosta pridružili nobeni koaliciji, ki jima bi bila sovražna ali naperjena proti eni izmed njiju.

Da je temu tako, postane očitno, ako pomislimo, da je šel Montgomery ponudil Sovjetski uniji sporazum za izmenjavo vojaških kadetov in tudi častnikov.

To je gesta, katero si moremo zamisliti le v razmerju med dvema državama, ki niti misliti ne moreta na to, da bi med njima izbruhnila vojna. A zakaj je Stalin vsaj začasno odbil to angleško ponudbo? Morda je hotel s tem le povedati, da ne zaupa pretesnemu vojaškemu sodelovanju med Zedinjenimi državami in Veliko Britanijo. A morda je hotel tudi, da se najprej sklene med obema državama bolj tesna in obširna zveza, na kateri bo šele mogla temeljiti tako prijateljska skupnost vojaškega značaja.

Kar Stalin najbrže želi doseči je to, da bi bila ta britansko-ruska zveza naperjena proti 'vsem' — to je, da otehta ozko sodelovanje med Ameriko in Veliko Britanijo z istotako ozkim sodelovanjem med Sovjetsko unijo in Veliko Britanijo.

Trenotno so izgledi za take vrste zveze med Anglijo in Rusijo jako ugodni. Obe deželi sta že precej natančno obrisali, kje morajo potekati meje njihovih takozvanih vplivnih sfer. Rusi so se umaknili iz njihovih najbolj oddaljenih postojank na Srednjem vzhodu, a Anglija njihovega vpliva nedvomno ne bo več izpodbijala na Balkanu in v vzhodni Evropi. Kar preostaja, je le še Nemčija, in če njihovim diplomatom uspe, da se zedinijo v pogledu razdelitve vpliva v Nemčiji in na razvoj razmer v tej deželi, bodo ta vprašanja med Anglijo in Rusijo rešena.

Angleški zunanji minister je tudi že skoro popolnoma izkoristil vse možnosti, katere mu je nudilo ozko sodelovanje z Zedinjenimi državami. Anglija je dobila veliko posojilo, posluževala se je ameriške vojaške in politične sile, da je ustavila naraščanje vpliva Sovjetske unije v deželah, kjer se je čutila ogroženo, posebno na Srednjem vzhodu. Zdaj je nastopil čas, ko postaja za Angleže mnogo koristnejše, da nastopijo kot posredovalci. S tem bo imel Bevin tudi napram svoji lastni stranki mnogo lažje stališče in imel bi povrh tega še možnost, da se tesneje poveže s Francijo. Stalin bi bil morda raje dosegel zvezo z Zedinjenimi državami, toda republikanska zmaga ga je najbrže preprečila, da bo sedanja politična smer še dolgo prevladovala.

Veliki misleci imajo namene, drugi le želje. — Washington Irving.

ŠKANDINAVSKE DRŽAVE ČEDALJE BOLJ NAVEZANE NA SOVJ. RUSIJO

Novinar Aleksander Kendrick poroča iz Švedske, da se tujemu kapitalu v šandinavskih deželah obeta slaba bodočnost.

Zanje je bodočnost temna zato, ker je Rusija postala vplivna država v vseh severnih deželah. Rusija je dobila vojno in njen vpliv se je močno razširil na vse njene sosedne. Rusija je bila vedno, severna sila v srednji Evropi, na Črnem morju, na Srednjem vzhodu in na Daljnem vzhodu, kakor tudi na Pacifiku.

Sedaj je namah postala Sovjetska zveza tudi ekonomska in politična sila na vsem gori omenjenem ozemlju.

V dokaz so trgovske pogodbe, ki jih je Rusija sklenila s Švedsko, Norveško in Dansko. V teku so enaka pogajanja z Islandijo, dočim je Finska že navezana na Rusijo ekonomsko po sklenitvi mirovne pogodbe, ki sedaj čaka ratifikacije.

Pred vojno je švedska trgovina z Rusijo predstavljala komaj en sam odstotek vse švedske trgovine, sedaj pa že presega 15 odstotkov. Za premo, ki ga je Švedska pred vojno dobivala iz Nemčije in Anglije, se mora sedaj obrniti k Poljski.

Poljska, ki je imela pred vojno le ped zemlje ob morju v Gdini, je raztegnila svojo morskobalo vse do Štetina in sedaj kontrolira dohod do Švedske po morju. Poleg tega ima sedaj Rusija skupno mejo z Norveško na severu, ker je od Finske dobila pečansko ozemlje.

Rusija in Poljska kontrolirata vsa glavna pristanišča ob Baltičnem morju.

Pri tem je značilno to, da so trgovske zveze z Varšavo in Prago prav tako dobre, če ne boljše, kakor one s Parizom. Poleg tega skupno operirajo rusko-švedska letala med Moskvijo in glavnim mestom Švedske.

Trgovska pogodba med Rusijo in Švedsko je zelo važnega pomena zlasti zato, ker je Švedska edina država, ki ni bila zapletena v vojno in njene industrije obratujejo nad normalo. Vse ostale države v tem območju so bile zapletene v vojno in njihove industrije so utrpeli velike škodo.

Druga važna točka v verigi ruskih trgovskih pogodb s sosednjimi državami, je vsekakor Islandija. Rusija bi rada dobila ves izvoz rib iz Islandije. Islandija je sedaj neodvisna republika. Med vojno so Združene države imele v Islandiji svoje vojaške baze.

Vse šandinavske države so logično po vojni postale navezane na močno Sovjetsko zvezo — tako po geografiji kakor tudi ekonomsko in politično. Majhne države, četudi imajo svojo neodvisnost "za domačo porabo", so vedno navezane na svoje močne sosedne. Tako je s sosednami Združenimi državami proti jugu, kakor tudi z ostalimi vevleslami.

Šandinavske države imajo poleg enakega podnebja skupno tudi to, da gravitirajo na močno Rusijo v vseh svojih odnosih. In vsaka izmed teh držav je prispevala svoj delež k sili, čije os je v ruski prestolnici.

Gospodarski razvoj šandinavskih držav je odvisen od odnošajev z Rusijo. Ti odnošaji, ki so po vojni postali prijateljski, se bodo stopnjevali, kajti sovjetska Rusija je danes glavna vevlesla na evropskem kontinentu.

Skratka — kar velja danes Združene države v vseh odnošajih na zapadni polobli ali hemisferi, to velja v vseh odnošajih danes Rusija na vzhodni polobli. V glavnem se sedaj bije boj za "sfero vpliva" med tema dvema modernima kolosoma. Ostale "vevlesle" z Anglijo vred danes igrajo le podrejeno vlogo.

Ljudsko štetje na Bolgarskem

Zofija. — ONA. — Prvič po letu 1935 se zdaj vrši na Bolgarskem ljudsko štetje. Popis prebivalstva je vršilo preko 60.000 uradnikov, katere je podpiral v njihovi nalogi radio Zofija s pozivi ljudstvu, naj podpira delo teh uradnikov. Časopisje je objavilo svarila, glasom katerih bodo kaznovane osebe, ki bi dajale napačne podatke, z globo do 50.000 levov, kar odgovarja približno svoti 33 dolarjev.

Toda navzlic odločni podpori s strani vlade, se imajo boriti uradniki z velikimi težavami. Popis zahteva podatke o starosti, rodbinskem stanju, vzgoji in poslu, ter o stanovanjskih razmerah, pri čemer je treba povedati, koliko kubičnih metrov stanovanjskega prostora pride na vsako osebo.

Jasno je, da si prizadeva večina neoženjenih devic, prikriti svojo pravo starost, dočim je pri starih moških in ženah že od nekdaj prevladovala težnja svojo starost vsaj za nekaj let pove-

čati. To dejstvo je s posebno jasnostjo pokazalo zadnje ljudsko štetje iz leta 1935, ko je izkazala Bolgarija 1.756 moških in žensk v starosti od preko 100 let.

Ta visoki odstotek stoletnih je svetovna javnost nekaj časa pripisovala zdravemu življenju bolgarskega naroda in tamošnjemu kislemu mleku. Na žalost je vladala vse slučaje stoletnih natančno preiskala in kmalu nato zmanjšala odstotek stoletnih — pokazalo se je, da jih je komaj 158. Vsi ostali so bili radi lepšega dodali nekaj let svoji pravi starosti.

Tribune največji list

Chicago Tribune — eden najbolj reakcionarnih dnevnikov v tej deželi — je največji ne samo v cirkulaciji ampak tudi po obsegu, v številu oglasov in na dohodkih. Zaposluje 3.730 oseb. Večji v cirkulaciji je le njen podružni list "New York Daily News", ki pa izhaja v malem (tabloid) formatu.

Help Wanted

WANTED
SHIPPING ROOM HELPER
STRONG YOUNG MAN
Good Pay — Steady Work
APPLY AT ONCE AT
816 WEST ERIE STREET

TIN SHOP MEN
STEADY WORK — GOOD PAY
1964 Ogden Ave.
HAYmarket 4541

FUR FINISHER
EXPERIENCED — GOOD PAY
BRITTON FUR CO.
162 N. State Street
Room 401

ORDER FILLER
48-HOUR WEEK — \$39 — UNION
STEADY JOB
J. F. BAMBAS & CO.
1637 BLUE ISLAND AVENUE

BUTCHER
EXPERIENCED
1037 N. California
HUMBOLDT 4367

JANITORS
6 NITES A WEEK
52 HOURS — \$50 A WEEK
F. W. Woolworth Co.
See Mr. Walters 20 North State

GENERAL HOUSEKEEPER
WHITE
ASSIST WITH 2 YEAR OLD
References — Stay — \$25.00
BAY. 6863

EXPERIENCED
Furniture Finisher
PERMANENT POSITION
GOOD WAGES
6536 So. Halsted St

GIRLS
For clean plastic finishing in new plant. High wages. Steady work
Chicago Die Mold Corp.
4001 Wrightwood Ave.

COOK
Experienced for Girl's Club. Live on premises. Pleasant working conditions. Vacation with pay.
ELEANOR CLUB THREE
4649 Woodlawn Ave. Oak. 1305

YOUNG MEN
For Light Shipping Room Work Steady. — Good pay and excellent working conditions. Apply
BURGESS BATTERY CO.
Handicraft Division
180 N. Wabash Ave. 5th Floor

WOMAN
General Housework. — Assist with child. Own attractive room in pleas. home. Good salary. Apply at once
2743 N. RICHMOND AVE.
Mrs. Honigberg
Phone BRUnswick 0089

GIRLS and WOMEN
General Office Work — Clerical and Typing
Good Salary — Perm. Position
SOMMER & MACA
3600 So. Oakley Avenue
Lafayette 1838

MEN
LIGHT FACTORY WORK
Good chance for advancement
Your best job opportunity!
BELTRACON CO.
1813 W. Winona

CALCULATOR OPERATOR
Permanent position. — Five-day week — A wonderful opportunity with a progressive company.
Apply now
4425 S. WESTERN
Or Call VIRGINIA 1500

MACHINIST WANTED
Wanted
on first class delicate work
GENERAL MECHANICAL CO.
430 South Green Street

Help Wanted

GIRLS — — — WOMEN

BILLERS
Experienced or inexperienced
Ideal working conditions — Steady employment — Capable salary
5 day week — 40 hours
Apply at once
AMERICAN OPTICAL CO.
10 S. WABASH 8th Floor

STEADY JOBS
FOR DEPENDABLE WORKERS
ORDER FILLERS
Experienced or inexperienced
Comparable salary
5 day week
Ideal working conditions
AMERICAN OPTICAL CO.
10 S. WABASH 8th Floor
See Mr. Gibson

PACKERS
EXPERIENCED OR WILL TRAIN
Steady employment
Comparable salary
5 day week
Ideal working conditions
APPLY
AMERICAN OPTICAL CO.
10 S. WABASH 8th Floor
See Mr. Gibson

REGISTER NOW
For Class in Nursing
BEGINNING FEBRUARY 3rd
Applicants must be
18 to 28 YEARS OLD
High School Graduate or better
Apply
DIRECTOR OF NURSES
COLUMBUS HOSPITAL
2548 N. Lakeview Avenue
Diversey 1833
AFFILIATED WITH
LOYOLA UNIVERSITY

WOMAN NEEDED
FAIRFOLD BILLER
40-Hour Week — \$150 Per Month
Time and a Half for Overtime
Permanent Position
WELLS FARGO CAR
LOADING CO.
201 WEST HARRISON ST.
HARRison 6728

CLERKS
PART TIME WORKERS
Excellent Working Conditions
GOOD PAY
APPLY AT ONCE
2424 W. CERMAK ROAD

FULL TIME CLERKS
Excellent Working Conditions
GOOD SALARY
APPLY AT ONCE
2424 W. CERMAK ROAD

GIRLS & WOMEN
TO MAKE
"TRANSFORMERS"
Starting rate 72c per hour
After 4 weeks 75c per hour
We start experienced girls at 75c an hour
Electronics Components
Corp.
835 NORTH LARRABEE

IMMEDIATE OPENINGS
ENGRAVING MACHINE OPERATORS
Must be experienced on die casting and moulding dies. — Male and female. — Concave and convey embossing dies.
Best working conditions. — Top rates. — Steady employment
BADGER ENGRAVING CO.
2947 NORTH 30TH STREET
MILWAUKEE, WIS.

WANTED
ENGRAVERS
EXPERIENCED ON MODELING HOBS
FOR DIE CASTING AND MOULDING DIES
TOP WAGES — GOOD WORKING CONDITIONS
PERMANENT POSITIONS
APPLY NOW
BADGER ENGRAVING CO.
2947 NORTH 30TH STREET
MILWAUKEE, WIS.

Help Wanted

COUNTER GIRL
EXPERIENCE NECESSARY
SHOE REPAIR SHOP
Archer Avenue Big Store
PLEASANT SURROUNDINGS
UNION PAY
Call
Lafayette 2328 — Crawford 2407
Ask for
Martin Straka or John Branca

GIRLS or WOMEN
FOR SEWING
Sausage Casings Plant
Sewers—Must have experience on Power Machine — For other departments will accept learners
Steady work — Good pay
40 hour week
MAX SALZMAN, Inc.
4916 SOUTH HALSTED ST.

GIRLS & WOMEN
FOR
GENERAL FACTORY WORK
5 DAYS A WEEK
W. W. WILCOX
564 WEST RANDOLPH

BAKERS
Good working conditions
GOOD PAY — STEADY
Apply
Lexington Bake Shop
2608 WEST LEXINGTON AVE.

WANTED
Core Makers — Core
PLASTERS — MOLDERS
CORE OPERATORS, LABORERS
TYPISTS, STENOGRAPHERS
5 day week. — Good working conditions — Old established firm
Sivyers Steel Casting Co.
3100 SO. WOOD STREET

NURSE WANTED
GRADUATED and BEGINNERS.
Second course starts soon for beginners
Apply at Director of Nurses
Hospital of
St. Anthony DePadua
2875 WEST 19TH STREET

GLASS-BLOWERS
who can make scientific machines as instructor
Excellent opportunity
ACME NEON INSTITUTE
1648 W. Van Buren Street
HAYmarket 5974

WANTED! ELECTRIC WELDERS
Plenty overtime if wanted. Good pay. — Steady
SOMMER & MACA
GLASS MACHINERY CO.
3600 South Oakley

WOMEN FOR A CLEANING
Establishment on the South Side wanted
BECKER CLEANERS
6242 South Prairie Ave.
Mr. HERMER

TYPIST — All around general office girl. — Ples. work. cond. 5 day, 40 hr. wk. Perm. position with advancement. Paid vacation after 1 year. Good salary. Apply now
DAVID WEXLER & CO.
1243 S. Wabash 2nd Floor

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU

ANGLEŠČINE IN SLOVENŠČINE STA

ANGLEŠKO-SLOVENSKI

BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROCILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

TECHNOCRACY

Presents

Clyde Pettit

"THE COMING DEPRESSION"

MUST WE HAVE A BUST?
TECHNOCRACY SAYS "NO."

LAWN MASONIC AUDITORIUM
3358 WEST 62ND PLACE, CHICAGO

Friday, February 14, 1947 — 8:15 P. M.

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Račun za september, oktober, november in december 1946

Bilanca 31. avgusta 1946 — čekovni račun \$ 7,040.34
Bilanca 31. avgusta 1946 — ročna blagajna 28.49 \$ 7,068.83
DOHODKI za SANSov upravni sklad:

Podružnica št.	
1. Detroit, Michigan	\$ 106.00
6. Ely, Minnesota	40.00
7. Little Falls, N. Y.	3.00
8. West Newton, Pennsylvania	28.65
12. West Aliquippa, Pennsylvania	13.80
15. Springfield, Illinois	13.00
19. San Francisco, California	25.00
22. Midway, Pennsylvania	40.00
23. St. Louis, Missouri	19.75
24. Virden, Illinois	17.30
25. Chicago, Illinois	30.00
33. Bridgeport, Ohio	5.00
36. Waukegan, Illinois	34.00
39. Cleveland, Ohio	1,042.10
41. Fontana, California	98.00
47. Pueblo, Colorado	10.00
51. Barberton, Ohio	40.00
54. South Chicago, Illinois	129.80
55. Strabane, Pennsylvania	44.00
56. Milwaukee, Wisconsin	100.00
59. Brooklyn, N. Y.	20.00
60. Chicago, Illinois	17.00
61. Indianapolis, Indiana	22.00
63. Brooklyn, N. Y.	16.00
67. Los Angeles, California	30.50
73. Hermitage, Pennsylvania	10.00
90. Kirkland Lake, Ontario, Canada	2.00
91. Chisholm, Minnesota	23.00
94. Hostetter, Pennsylvania	13.00
100. Wilkes-Barre, Pennsylvania	3.00
101. Greensburg, Pennsylvania	7.50
107. Gallup, New Mexico	20.00
108. Detroit, Michigan	25.00
SANSove podružnice, Brooklyn, N. Y.	70.00
SANSove podružnice, Pueblo, Colorado	75.00
Prebitek od Ameriškega slovenskega dneva, Pittsburgh, Pa.	300.00
Federacija SNPJ za Fayette & Green Co., Pa.	69.08
Federacija SNPJ za Westmoreland Co., Pa.	25.00
Dr. Radolph P. Zaletel, Chicago, Ill.	25.00
Rojak št. 23, (F. P. — S. D.)	12.00
Slov. samostojno društvo "Naprednost", Indianapolis, Ind.	15.00
Fred A. Vider, Chicago, Illinois	10.00
John Zornik, Detroit, Michigan	9.00
Za prodane knjige in literaturo	55.80
Drugi prispevki in razno	13.00
Preklicani čeki	36.45
	\$ 2,803.73
	\$ 9,872.56

IZDATKI:	
Najemnina urada (4 mesece in pol)	\$ 262.50
Razsvetljava in čiščenje (4 mesece)	19.57
Plača tajnika (4 mesece)	195.55
Plača pomočnika (4 mesece)	548.25
Izredna pomoč	6.00
Pisarniške potrebščine	67.08
Postnina	100.00
Telefon in telegrami	33.80
Naročnine	118.13
Tiskovine	30.98
Tisk zapisnika kongresa in konvencije	725.00
"Dinner at the White House" in knjige za staro domovino	297.37
Druge tiskovine	96.00
Ekspres	32.24
Subvencija Združenemu odboru	2,000.00
Subvencija Ameriško-slovenskemu kongresu	250.00
Subvencija Tiskovnemu fondu za Primorsko in Koroško	500.00
Stroški delegatov na A. S. kongresu in registracija	286.12
Letna seja glavnega odbora SANSo	301.27
Seja izvrševalnega odbora SANSo	151.50
Zapiski	20.00
Nadzorni odbor	30.00
Dvorana za sejo	5.00
Shodi	62.00
Seja tajniške sekcije ZOJSA	44.00
Stroški ob proslavi 1. obletnice FLR Jugoslavije	120.00
Izmenjava čekov	9.83
Davek socialne zaščite	13.78
Dohodninski davek od plač	31.20
Skupni izdatki za upravnega sklada v 4 mesecih	\$ 6,877.29
Bilanca 31. decembra 1946 v banki	\$ 2,093.55
Bilanca 31. decembra 1946, ročna blagajna	1.72 \$ 2,995.27
	\$ 9,872.56

FREGLED SKLADA OTROSKE BOLNISNICE	
Bilanca 30. novembra 1946	\$112,613.06
Dohodki v decembru 1946 (seznam št. 14)	8,016.69
Obresti od bonдов 15. decembra	\$321.04
Obresti od vloge na hranilnem in posojilnem dr.	37.50
Skupaj obresti	358.54

Skupaj nabrana gotovina do 31. decembra 1946	\$120,988.29
Zaobljubljene vsote:	
SNPJ	\$25,000.00
ABZ	4,000.00
JRZ	3,000.00
KSKJ	1,000.00
Skupaj	\$33,000.00
	\$153,988.29

RAZDELITEV SKLADA	
U. S. Treasury bonds	\$50,984.38
Vloge na 9. hran. in pos. društvih po \$5,000	45,000.00
Hranilna vloga na Harris Trust Co. banki	24,378.91
Čekovni račun na Harris Trust Co. banki	625.00
Obvezje organizacij	33,000.00
Skupaj	\$153,988.29

Mirko G. Kužel, tajnik Vincent Calkar, blagajnik

Ameriška produkcija Kitajska ima pod višja 5 odstotkov

Od zaključka druge svetovne vojne, ki se je končala 13. avgusta 1945, je industrijska produkcija Združenih držav porasla za približno 5 odstotkov. Tako naznanja urad delavškega departmента. Z drugimi besedami povedano, ameriška produktivna sila se je dvignila nad predvojno produkcijo za omenjeni odstotek, in to kljub stankam, ki jih je reakcija označevala za revolucionarne in neupravičene.

Vprašanje slovenske Koroške

MIRKO G. KUHEL, tajnik SANSo.

Slovensko etično ozemlje je bilo po prvi svetovni vojni razkosano na štiri dele. Italija je pograbila Gorisko, slovensko Primorje, Trst in slovensko Istro ter posegla tudi po delu Notranjske. Madžarski je pripadel najsevernejši kos slovenske zemlje — Porabje nad Muro. Nemška Avstrija je po zaslugi Amerike, Anglije in Italije, a deloma tudi zaradi karakterja prve Jugoslavije, pravilneje Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, dobila skoraj vso Koroško. Le ostali del Kranjske in spodnje Štajerske je bil pridružen novi balkanski monarhiji. Predsednik Wilson je komaj prepredel, da niso zavezniki izročili svoji bivši sovražnici Avstriji še vso severno Gorenjsko dolino do Radovljice. Italija je videla v novi slovanski državi na Balkanu zastoj svojemu pohlepemu prodiranju preko Jadrana. Bilo bi tudi v njene koristi, če ne bi Jugoslavija kontrolirala železniške proge, ki pelje iz Celovca preko Jesenic v Gorico in Trst. In radi tega je v vseh ozirih zagovarjala zahteve republike Nemške Avstrije v škodo zavezniške države Jugoslavije. Wilson je uvidel v trškoto Beljak, Trbiž, Jesenice nevarnost za bodoče konflikte med tremi sosednjimi državami ter je izrekel prav solumonsko razsodbo: Italiji Trbiž, Avstriji Beljak, Jugoslaviji pa Jesenice.

Jugoslovanska delegacija pod vodstvom Pašiča, Trumbića, Zolgerja in drugih se je trudila na vse načine, da bi svet štirih (Amerike, Anglije, Francije in Italije) posredno priznal etično slovenski del Koroške Jugoslaviji brez plebiscita. Toda naletela je na opozicijo vseh velelil razen Francije. Za razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo je predložila več načrtov. Najvažnejša je bila takozvana "zelena črta", ki je kasneje tvorila severno mejo plebiscitne cone "A". Tekla je od Kepe v Karavankah severno do Drave, nato vzhodno in po sredi Vrbskega jezera do Krke, severovzhodno po Krki do Svinca, preko Svinjske planote do reke Labodnice, nato jugovzhodno do štajerske meje. Cona "B" pa je ležala severno nad "zeleno črto", od Svinca jugovzhodno po občinskih mejah do Osojskega jezera in nato južno do Drave. Stara kranjsko-koroška meja je tvorila južno mejo plebiscitnega pasu "A", izvzemši Jezerškega in Meziške doline, ki so ju zavezniške sile takoj priznale Jugoslaviji. To je bila ena izmed mnogih nakan, da se zmanjša slovenska večina v pasu "A", kajti ta dva okrajsta bila stoočstotno slovenska in nista bila udeležena pri glasovanju. Nasprotno pa so bile v severni del cone "A" vključeni nekateri okrajki, ki so imeli veliko nemško manjšino, katere je s pomočjo slovenskih nemških-tarjev odglasovala slovenske Koroške.

Zaključek konference, ki je sestavljala mirovno pogodbo za Avstrijo je bil, da se bodoča pripadnost Slovenske Koroške reši s plebiscitom: najprej glasuje cona "A"; ako glasovanje izpade v korist Jugoslavije, tedaj se tri tedne kasneje vrši glasovanje tudi v coni "B". Če izpade glasovanje v coni "A" neugodno za Jugoslavijo, tedaj se v coni "B" sploh ne glasuje.

Ljudsko glasovanje v predelu "A" se je vršilo 10. okt. 1920. Glasovalskih upravičencev je bilo 39,291, neodanih in neveljavnih glasov pa je bilo 2,003. Ostali 37,304 glasovalci pa so bili oddani kot sledi: za pripadnost k Avstriji 22,025 (59%), za pripadnost k Jugoslaviji 15,279 (41%). V ozemlju, ki je po uradnem ljudskem štetju imel leta 1910 50,837 (69%) Slovencev in 22,651 (31%) Nemcev, so slovenski glasovali imeli 6,746 glasov manjšine. Koroška je bila za Jugoslavijo izgubljena!

Predel "A" je bil razdeljen v štiri okrajke: okraj Rožek, okraj Borovlje, okraj Pliberk in okraj Velikovec. V okrajih Rožek in Pliberk je bila oddana večina glasov za Jugoslavijo, v ostalih dveh pa za Avstrijo. V občinah, ki ležijo južno od Drave nad Rožkom in Sp. Dravogradom, je bilo oddanih za Jugoslavijo 9349 glasov, za Avstrijo pa 9008, torej 341 glasov večine za Ju-

goslavijo. Vendar je tudi ta skoraj izključno slovenski del Koroške ostal pod Avstrijo, kajti plebiscitni načrt ni določal za razmejitve po občinah, temveč je vzdržal nemško-italijansko tezo o "nerazdeljivi Koroški". Tako so vse obmejne koroške občine od Baškega jezera do Dravograda, trinajst po številu, ki so z veliko večino glasov volile za Jugoslavijo, ostalo izven Jugoslavije.

Kaj je bilo narobe s tem plebiscitom, ki bi ga sploh ne bi bilo treba, ako bi se upošteval etnični značaj te stare slovenske zemlje? In kaj je bil vzrok, da so tudi Slovenci glasovali v prid Avstrije?

Ker je vprašanje Koroške ponovno na dnevnem redu v zvezi s mirovno pogodbo za Avstrijo, je potrebno analizirati vse faktorje, ki so pripomogli, da razmejitve ni bila ugodna za Slovence in Jugoslavane.

V prvi vrsti je Jugoslavija zahtevala večji del Koroške, nego so ga zavezniški bili pripravljeni izročiti. Zapisnik sej ministrskega sveta iz leta 1920 celo govori, da bi Avstrija prostovoljno odstopila od slovenskega dela Koroške južno od Drave, če bi ne bilo zahteve po večjem ozemlju. Slovenski narodni svet v Ljubljani je celo predlagal v svoji spomenici od 4. februarja 1920, da preideta dve tretjini vse Koroške pod Jugoslavijo, Ziljska dolina od Tirolske meje in pokrajina do Osojskega jezera, od tu pa severno tja do Mure in vse ozemlje vzhodno od te črte. Ko pa je bilo razvidno, da bo vprašanje rešeno od prebivalstva samega potom plebiscita, se je začelo pri zahtevah popuščati. Čim dalje v germanizirano Koroško se naj bi raztezal plebiscitni pas, tem slabša bi bila prilika za ugoden izid.

Tega se je zavedala tudi Avstrija, ki je zahtevala zase precejšen del Štajerske, namreč ves teritorij severno od črte, ki bi tekla od Mure južno od Ljutomerja zapadno do Kamniških planin (Stol), od tu pa preko srednje Gorenjske v smeri Podbrda v Julijskih Alpah. Ta načrt je podpirala tudi Italija, toda Avstrija se je zavedala, da bi v slučaju plebiscita ves ta okraj za Mariborom vred bil za njo izgubljen, pa je umaknila zahtevo.

Plebiscitni predel "A" je bil pod upravo jugoslovanske oblasti in zaseden od jugoslovanske vojske, predel "B" pod avstrijsko upravo in okupacijo, oba pa pod nadzorstvom zavezniške komisije. V tej plebiscitni komisiji — ni sodelovala Amerika, kajti senat ni odobril mirovne pogodbe. S tem je dobila večji vpliv Italija, koje častniki so v glavnem nadzirali glasovanje in tudi hranili volilne skrinjice z glasovnicami, ki niso bile štete na licu mesta. Obenem je bilo dovoljeno glasovati v predelu "A" vsem bivšim prebivalcem cone "A", ki niso več spadali v to cono, in to so bili v glavnem Nemci in nemčurji. Trdi se, da je več tisoč takih "glasovalcev" prestopilo predelne meje tik pred ali dan glasovanja in so se istega udeležili. Toda pri glasovanju in štetju glasov tudi goljufija ni bila izključena, kajti od trenutka, ko so bile glasovalne skrinjice zapечатene, niso imeli jugoslovanski nadzorniki nad njimi prav nobenega nadzorstva, imeli so ga pa italijanski, ki so očitno stali na strani Avstrije. Svoje žalostne vtise o tej zadevi je zabeležil bivši župnik iz Leadvilla, Colo., rev. Jurij Trunk, ki je pred in ves čas plebiscita župnikoval v Borovljah na Koroškem, v "Spominih", ki jih je pisal v Ave Mariji leta 1922-23. "Ko bi bili Nemci dobili nekaj sto, ali recimo do tisoč večine, bi bil naš poraz še nekoliko razumljiv. Toda 6000 večine, to je za Nemce ali božji čudež, ki pa pri njem menda niso tako dobro zapisani, ali pa, o čemer sem vsaj jaz prepričan, umetna, goljufiva mahinacija." Tako župnik Trunk, ki je bil oseba priča.

(Dalje prihodnjik.)

IZUMITELJ

— Kako stajajo bi bilo, če bi vodo kondenzirali v prašek.
— In potem?
— No, potem nič lažjega kot prašek raztopiti v vodi.

Svet poln raznih spletk in strahu pred novo vojno

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Jugoslovanski delegat Mladen Ivenković je na konferenci v Londonu, ki pripravlja osnutek za mirovno pogodbo z Nemčijo dejal, da Zed. države nemška bogastva ščitijo s tem, da se je nemške firme v Ameriki enostavno transferirale v ameriška imena, toda gospodarji pa so v njih ostali nemški interesi in zvezi z ameriški.

Enako so po njegovi trditvi in dejal je, da je opremljen z dokazi, nemške investicije ščitene na Švedskem, v Švici, v Španiji in v Argentini. Zahteval je, da se jih bi moralo konfiscirati ter jih prepisati na račun vojne odškodnine, ki jo je Nemčija dolžna plačati deželam, v katerih je pustila.

Napori Anglije za ohranitev imperija

Veliko napetost po svetu povzročajo tudi kolonialna ter druga tista ljudstva, ki jih kontrolira tu imperializem. Upirajo se Franciji v Aziji in v Afriki, Nizozemski in Portugalski, največ otepanja pa ima Anglija. Indija in Burma zahtevati neodvisnost in Egipt bi se rad otrešel angleške nadvlade. Vlada v Kairu je že po vojni zahtevala sklenitev nove pogodbe z Anglijo, ki bi določala, da mora angleška armada oditi iz Egipta in angleška mornarica iz Aleksandrije. Pogajanja so se res vršila, toda Anglija ni hotela ugoditi glavnemu zahtevi Egipta, zato se je vlada v Kairu odločila predložiti ves ta spor v obravnavo varnostnemu svetu Združenih narodov.

Vsa zgodovina je laž. — Sir Robert Walpole.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

bili nepostavno, licence že vrnilo in zaprl svoje lokale. Demokrati v Ohio so si torej ogotovo svoje administracije nakopali veliko neljubega šundra, ki se bo obnovil, kadar bo kdo izmed njih kam znova kandidiral.

Unija ACW v New Yorku je zbrala in prispevala pol milijona dolarjev v sklad za zgraditev krojaških tovarn v Rimu, Palermu in Neaplu. Ko je bil tu predsednik italijanske vlade, se je tej uniji prisrčno zahvalil, posebno ko mu je zagotovila še nadaljno pomoč.

George S. Messersmith je eden izmed onih ameriških diplomatov, ki so prepričani, da je vojna med Zed. državami ter Sovjetsko unijo neizogibna. Messersmith je ameriški poslanik pri argentinski vladi. Deluje, da bi se vlada z argentinskim diktatorjem Peronom čim bolj sprijaznila, čeprav so ga v državnem departmentu že uradno označevali za fašista in podpornika nacijeve. Kajti v prihodnji vojni bo Peron po Messersmithovem mnenju takoj na strani Zedinjenih držav in pa da je (Peron) ena najjačjih naših trdnjav proti komunizmu v Južni Ameriki. Torej tem ljudem ne gre za odpravljanje fašistične nevarnosti, pač pa fašistom rajše dvorijo, ker so "naše utrdbe" proti komunizmu. Ni čudno, da je tudi diktator Franco še vedno na vladi, kajti tudi on je "trdnjava proti komunizmu."

Dečka, ki sta v Logansportu, Ind., zavalila na progo snop ograjne žice, da bosta videla, kaj se bo dogodilo, sta videla več kot pa sta si mogla predstavljati. Brzovlak, ki je vozil v Chicago, je skočil s tira, lokomotiva in nekaj vagonov se je prevrnila, štirje potniki so bili ubiti, 45 pa težko poškodovanih. Zvezni detektivi, ki so vzrok nesreče preiskovali, so prišli dečkoma na sled, ne da bi vedeli, kaj storiti z njima. Enemu je 11, drugemu 12 let.

Jugoslovanska vlada je naslovila Vatikanu dve protestni note, ki štiti jugoslovanske vojne zločince. V prvi noti jih je omenjenih šest, ki so dobili zavetje v Vatikanu, nekaterim pa so cerkvene avtoritete pomagale pobegniti pred roko pravice v Južno Ameriko. Taki protesti seveda ne bodo nič pomagali, a dobro je to, da se je javnost v Ameriki in v Angliji z njimi opozorilo na dejstvo, da je Vatikan s svojo Commissione Assistenza Pontificia še v pomoč tem služabnikom fašizma, pa čeprav jim je bilo dokazano, da so bili ob enem tudi vojni zločinci.

Grki in Italijani so v tej deželi pridobili v reliefne odbore veliko uglednih osebnosti, kar jim v akciji za zbiranje podpore njihovim rojstnim deželam veliko pomaga. Sedaj, ko se je vrnil iz Jugoslavije Zlatko Baloković, bo morda tudi Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji postal aktivnejši.

Predsednik Truman je provizoričnemu italijanskemu predsedniku Enrico de Nikolu pismo zagotovil, da bodo Zed. države pomagale Italiji kolikor bodo največ mogle. To je dobro. Ni pa prav, ker velja v podporanju dežel, ki so v bedi, dvojna mera. Enim se daje veliko več kot drugim, čeprav je potreba v vseh enako velika.

ČE SI PREDEBEL

Lablache, ki je bil pred kakimi sto leti svetovno znan basist, je bil neizmerno debel. Ko si je hotel ogledati Dunaj in je poklical voz, ga je vprašal voznik: Ali naj vas peljem vsega hkrati?

"Electric Cooking is so Inexpensive!"

...say Chicago users of electric ranges

"KADAR gre za varčno kuhanje ne more v tem električne peči in njene globine ničesar prekositi." je rekla gospodinja, ki kuha na elektriko. Za penny lahko pripravi obed s sočivjem, prikuhami in mesom. Vsaka stvar pa si pri tem obvaruje svoj poseben okus. Te električne peči s svojim globokim predelom so res kuhanja vredne.

Ob enem si z njimi prihranite, ker so nevarnosti za pokvarjenje kuhe odstranjene. Vse je točno naravnano in izračunano za kontroliranje temperature in za popolne rezultate. Prihranite na pečenkah, ker se njih skrčenje omeji. In cenejše vrste mesa se lahko v teh pečeh pripravi okusno in brez izgub na kakovosti.

Vprašajte katerokoli gospodinjico, ki kuha na elektriko... in zagotovila vam bo, da je ni boljše metode pri kuhi kot je te vrste električna peč. Je insulirana, nič toplote se ne izgubi. In tok vzame le 20 odstotkov časa! Tudi vi si lahko privoščite to udobje, kajti kuha v moderni električni peči v poprečni družini v Chicagu stane le \$2 na mesec.

See the new electric ranges at your dealer's or nearest Edison store... the newest way of cooking with all the features of tomorrow.

The many conveniences of the new electric ranges make electric cooking the modern, carefree way to cook. This is one of the important features of electrical living, the better way to live.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

LOOKING AHEAD

By Len De Caux

Since some have claimed to detect in this column a certain lack of enthusiasm for big business, I recently decided to make a more sympathetic study of its viewpoint.

So the other night I took home a carload of full-page ads, newspaper editorials and Congressional Records, all full of the canned ideas which the NAM so generously supplies.

Lying in bed, I began reading and was surprised to find most praiseworthy sentiments repeated again and again—about "the basic American right to work," the evils of "monopoly," the need for "lower prices" and the dangers of concentrating "too great economic power" in too few hands.

This reading made me rather drowsy, and the last words I remember were those of Senator Ball, in a recent magazine article:

"Millions of Americans today are finding that their opportunity to work when and as they please is sharply limited; that the opportunity to enter many occupations is strictly controlled, rationed out to a privileged group. They are finding that if they speak and write on certain subjects, they may lose their jobs."

Suddenly I found myself outside a big factory during the last Republican depression (or it may have been the next).

Hundreds of unemployed workers were milling around. The hiring boss was picking out a few favorites here and there. Behind him was a sign, "This is an open shop. If you don't like our jobs, don't ask for one."

Up got someone who looked like Senator Ball. Reading the Senator's words he shouted:

"What you fellows need is a strong union, with seniority rights and a fair union hiring system. With the open shop, you haven't a chance. Through the union and RAC you can fight for a real full employment law."

"And don't ever let anyone tamper with the Wagner Act, which says you can't be fired for joining the union or speaking your mind."

The next thing I knew, I was in a Wall Street skyscraper office.

Pointing their fingers accusingly at me were dozens of the biggest big businessmen. Their spokesman, with dollar signs all over his ca-

pacious vest, was saying:

"You got us wrong, bud. Haven't you read we're against monopoly and folks having too much economic power, and for lower prices and the right to work?"

"It's like this, Mr. \$\$\$ continued. 'The gentlemen in this room control most of the big banks and industries, not to mention the press. That's too much economic power, isn't it?'"

"Then in each industry, the big companies work together on prices and such. That's monopoly, isn't it?"

"Bust up all this big-business monopoly, we say. Give little business a break. Give the workers a chance against all our economic power, by strengthening unions."

"But I thought..." I stuttered. "You got us wrong, Bud. Didn't you read our slogans? Can't you draw a logical conclusion?"

"As to lower prices," Mr. \$\$\$ went on, "we admit we were wrong about junking OPA and raising prices like we did. You've read our latest ads. You can draw conclusions."

"Lower prices to higher-paid customers—that's what'll bring prosperity."

"As to the right to work, we've told you we're for it. No more closing down our plants, a guaranteed annual wage, and more union security, so every worker can have a fair chance to work under decent conditions."

I must have faintled, for the next thing I was conscious of was a dull thud.

It was the morning paper being thrown against the door.

I woke to read that Senator Ball had drawn strange conclusions from his own eloquent words—that he'd introduced bills to impose the open shop, to reduce unions to small, isolated and powerless bargaining units, and to wreck the Wagner Act.

I read that big business and its politicians don't mean jobs for all by "the right to work," but open-shop scabberding; that they aren't "anti-monopolistic" for free competition to lower prices but for competition among workers to lower wages; and that all their bills are designed to increase the excessive economic power of big business at the expense of the workers.

HOW TO JUDGE LABOR GOVERNMENT OF ENGLAND IN PROPER PERSPECTIVES

By RAYMOND S. HOFSES,

Editor, Reading Labor Advocate

I have always considered "Labor," Washington-published organ of the standard railroad workers' organizations, to be close to the top of union publications. I have clipped from it, reprinted its editorials and re-written its news stories from the national capital. It has been my opinion that "Labor" is just about as good as any publication can be and still keep within the limits which leaders of American unions have set for themselves and for their organizations.

I am not ready to change my opinion about "Labor," despite the fact that last week it featured a story about the British Labor government which, I submit, stultifies itself more than it discredits those Socialists who now are attempting the terrific task of dealing with the economic and social problems that confront that war-bled, bankrupt and dependent nation.

"Can't Eat Socialism," headlines "Labor" at the very top of page 1. And then it goes on to quote the opinion of an "American mining engineer just back from England."

The story itself was fair enough. In it the "engineer" voiced his criticism of the way the British Socialists are handling what everybody concedes is a very difficult situation. He says:

"The Labor government has a tough problem on its hands. It says it must increase exports to pay for imports, because England is too small to be self-sufficient."

Well, we say so too.

The American engineer also says that the British people look tired, that they feel they should be reaping some of the fruits of their election victories and are disappointed with what they are getting (or not getting) in terms of improved consumer standards. And then he concludes as follows:

"Might it not have been wiser for the Labor government to gamble a little on the export-import

balance, keep more of the good things at home for the people who produce them? It looks that way to me. You know, you can't eat Socialism."

I haven't the least doubt that there are many Britons who voted for the Labor officials who feel just that way about conditions in England today. I know that some American Socialists feel that way. And I'm not at all certain that the British policymakers have achieved perfection in the difficult task of striking the exact spot at which necessary exports should stop and home consumption should begin.

But I am sure that merely to raise that question places consideration of Britain's problem on a level where it can not be disposed of by a wise-crack.

I am confident that "Labor's" editor knows that too. He must know that the problems that now confront England, as well as those that have developed in all other nations including our own, are not Socialist problems at all, but that they are the inherited evils of a long era of world capitalism.

He must know, too, that Britain's Socialists make no claim of having completed the change-over from capitalism to socialism; that they are merely in the transition period which, even without the accumulated burdens of war, must be the time of greatest demand and highest sacrifice.

Fight Against Cancer

Senator Pepper of Florida and Congresswoman Helen Gahagan Douglas of California have taken up the fight against cancer which was waged vigorously but unsuccessfully at the last session by former Congressman Matthew M. Neely of West Virginia. They have reintroduced Neely's bill to mobilize science for an all-out attack on the dread disease.

THE MARCH OF LABOR

A Lesson from Potatoes

Well, here we are again—destroying food in the midst of worldwide hunger. The Department of Agriculture has authorized farmers to dump part of their potatoes. It expects—nay, hopes—that this will get rid of 20 million "surplus" bushels. An attempt will be made to dispose of the rest of the "surplus" by feeding it to school children, live stock and recipients of foreign relief; but if this doesn't succeed by planting time, the rest of the "surplus" will be dumped, too.

It is the old, scandalous story of poverty amid abundance. The price of potatoes is not so low that every American family can buy all it needs. Yet the government, to support the price, stands to lose \$80 million on its potato operation and to destroy millions of bushels in the bargain.

One cannot object too seriously to the support-price program. The nation asked its farmers to produce without limit in wartime, and they are entitled to aid in adjusting production to slackened demand.

But when potatoes can get into acute surplus so soon, it is clear that we have precious little time to draft a long-range farm policy. By the end of 1948 many other crops may be in surplus, and the pressures on Congress will be overpowering. If the problem is not met by hasty improvisation, the chances are that the government will go on guaranteeing price floors, go on trying to get rid of surpluses by dumping or destruction. Is it not more sensible to

begin work now on a carefully thought out program?

Senator Aiken (Rep., Vt.) introduced a bill in the last Congress that would provide one element of such a program. He proposed that the government support farm markets, not farm prices—that instead of paying farmers not to produce, or paying them for crops to be destroyed, the nation should establish a minimum level of nutrition.

Under the Aiken plan food allotment coupons would be offered for sale to the public. At an allotment of \$15 per person per month, a family of four could buy \$60 worth of coupons monthly. But it would pay cash in proportion to its income. For example, a family of four with earnings of \$100 a month might be permitted to buy \$60 worth of coupons for \$40. The same family with earnings of \$150 would have to pay \$60 for the same coupons, and so would find no advantage in participating.

This is a frank proposal to subsidize consumption. Would it not be better than subsidizing wasteful production? The support price program may cost \$2 billion for the next two years. Senator Aiken estimates that food allotments would cost \$750 million a year in prosperous times, \$2.5 billion in times of depression. That seems a relatively small price to pay for sustaining farm income and at the same time vastly enhancing the public health and welfare. Toward some such program our thinking on farm policy must be directed. —The Chicago Sun.

Senator Ball Fights Health Measure

There is something pathetic in the efforts of Senator Joe Ball to curry the favor of the old guard Republicans after his masquerades as a liberal a couple of years ago.

After supporting Roosevelt, Ball found himself threatened with extinction by the GOP. He became rabidly anti-labor, proposing restrictions on labor unions that even the National Association of Manufacturers had hesitated to suggest, lest it appear ridiculous.

Ball's latest little play for support from ultra-conservatives is his opposition to the Murray-Dingell-Wagner health bill. Ball is adopting the same line as the American Medical Association—the lying propaganda line that patients and doctors will be regimented.

The bill gives patients the right to choose doctors and it gives doctors the right to fix their own fees. It simply establishes a system whereby, through prepayment, wage earners can meet medical bills.

The medical association is run by the doctors in the higher income brackets. These medics are good contributors to political campaigns for those who will represent their interests.

The belated hop by Ball on the Stassen presidential bandwagon will not fool anyone. Ball has demonstrated he is not a progressive in any sense, but a servant of the old guard. His proposals to ham-

string labor are completely at variance with the attitude of progressive Republicans on labor.

Ball's maneuvers on the holding up of the terminal pay bill of the enlisted men is characteristic of the man. He has done the spectacular every time it would be interpreted as courageous.

But now he comes crawling back to the Stassen forces, bidding for the support of the ultra-conservative medics, and the labor-hating farm marketing cooperatives and employers. It is something less than bravery.—Northwest Teamster.

SMART

The new customer walked into the store.

"How many chickens have you today?"

"Oh, about six ma'am."

"Tough or tender?"

"Some are tough and some tender."

"Well, I keep boarders. Pick out three of the toughest, please."

To this unusual request the delighted grocer complied at once, saying, "Please, ma'am, here are the tough ones!"

Whereupon the customer coolly laid her hand on the others and said, "Then I'll take these."

Of a distinguished general it was said: "He can hold his tongue in ten languages."

Most Vicious of Tax Proposals

The United States Chamber of Commerce submits a "tax program" to Congress. It is the most reactionary proposal we have seen up to date. It is entirely in favor of the very rich.

The maximum tax on personal incomes would be limited to 50 per cent; taxes on estates and gifts would be reduced and eventually wiped out, so far as the Federal government is concerned; taxes on "capital gains" would be cut in two and there would be sharp reductions in corporation taxes, with further provision to enable corporations to dodge taxation.

We have frequently pointed out that the Chamber refuses to disclose the names of the men who provide at least 75 per cent of its revenues. Those men would benefit immensely from this tax program—because, obviously, they are very rich men.

The rest of the country would suffer—small business, farmers, workers. Eventually even the very rich would be injuriously affected, because the very rich can't remain rich very long when the rest of us begin tightening our belts.

Congress should sweep the Chamber's suggestions into the wastebasket and concentrate on relieving the tax burdens of the poor and moderately well-to-do.

That will increase purchasing power, and ample purchasing power will assure the prosperity of agriculture and honest business.—Labor.

Says Science Working To Benefit Coal

BLUEFIELD, W. Va.—Science and technology are "working overtime" to help the bituminous coal industry "hold its rightful place" in the battle for business from the fuel-buying public, T. A. Day, special representative of Bituminous Coal Research, Inc., Pittsburgh, declared before members of the West Virginia Coal Mining Institute.

Millions of dollars are being spent on research to improve the utilization of coal and development of equipment, Mr. Day said, adding that BCR is "geared to increase the tempo of its development activities in 1947." He listed the following major projects now under way by the agency: Residential heat; locomotive development and railroad fuel; industrial and commercial steam uses; characteristics of coal and ash; carbonization; gasification; chemicals from coal; and other industrial non-steam and special uses.

Hit The Sale Tax; Hit It Hard

The sales tax has as many lives as the proverbial cat. Some time ago it was suggested for the city of Washington. Then it was dropped. Now it's revived, together with a lot of other "nuisance" taxes—all designed to protect the rich and hit the poor.

As we have said before: Washington, in proportion to population, is the richest city in the world. Real estate taxes are lower than anywhere else on earth. Necessary revenue could be easily raised without the sales tax or other pestiferous levies, and without a penny of contribution from the Federal treasury.

We hope Congress will not permit itself to be bamboozled by the big landowners and other wealthy residents of the Nation's Capital who hate taxes as his Satanic Majesty is supposed to hate holy water.

WHY HAVE AN ARMY? ASK AUSTRIANS

The Socialists in Austria have a strange idea—why not get along without an army?

"In Austria," says an editorial in a Socialist newspaper, "the re-creating of an army is being discussed again. Former officers hope to have again their gold collar and saber. Are we to be presented with a new militarism?"

"Don't tell us the tale about an army to defend the fatherland. We know that story. On March 12, 1938, the Austrian army did not fire a shot, and the next day passed in review before a new war lord, Hitler."

As a matter of fact, the greatest blessing which could be conferred on Austria and other small countries would be to wipe out the last vestige of militarism. The United Nations should protect their borders; if U. N. fails, their little armies would be of small value.—

Are Labor Unions Monopolistic?

By ROBERT J. WATT
AFL International Representative

Hitler had a favorite propaganda trick of accusing his opponents of his own crimes. Today certain big business interests are copying this Hitler technique. It is a matter of common knowledge that a small handful of giant corporations and banks exercise a controlling influence on American industry. United States Senator O'Mahoney, of Wyoming, the foremost trust-buster in Congress, has publicly denounced these combines as the most dangerous form of monopoly. Yet today these very same business interests are financing a determined propaganda campaign to make the American people believe that labor unions are monopolies and therefore ought to be broken up by restrictive legislation.

Because such legislation is going to be introduced at the next session of Congress, I think the public ought to know the facts about these ridiculous charges against labor.

A monopoly or a trust is a combination in restraint of trade. It is a device by which a few people gain control of a commodity, and, for their own private enrichment, force the public to pay a higher price for it than is warranted. The Sherman Anti-Trust Act forbids such practices.

At the beginning of this century, efforts were made to apply this law against labor unions. But in 1914, Congress, after examining all the facts, adopted the Clayton Act which specifically states that the labor of human beings is not a commodity or article of commerce and that labor unions, therefore, cannot be prosecuted under the Sherman Act.

But let's go beyond the legal

definitions and get to the heart of this issue. It is an incontrovertible fact that the trade union movement has concentrated its efforts, not on the private enrichment of a few, but on lifting up the income and living standards of all the American people. Does any one seriously believe that the American standard of living would be as high as it is today if it were not for the labor unions and if the wage-earners of our country had to depend on the generosity of profit-hungry employers?

The next argument of our opponents is that the so-called closed shop creates a monopoly of jobs for union members and shuts out non-union members from good employment opportunities. Now that might sound plausible if it were not for the fact that the trade union movement spends most of its time and money in trying to get new members in, not to keep them out. Doesn't that explode the charge of monopoly? The proper name for the closed shop is the union shop. Its purpose is to protect the union from being undermined by hostile employers. Those who are supporting legislation to outlaw the closed shop or the union shop are really trying to destroy the unions entirely.

Throughout its history the trade union movement has battled unflinchingly for better economic and social conditions for the common people of our country who would be helpless without organization. Such great reforms as free public schools, the eight-hour day, social security and the minimum wage law have been won largely because organized labor fought for them. If that constitutes monopoly, then something is wrong with the dictionary.

THAT FRACAS IN GEORGIA

With two "governors" now holding office in the Democratic (large "party D") State of Georgia, each in defiance of the other, we have no doubt that opponents of "our way of life" are strengthened in their conviction that the democratic process is a failure in these United States of America.

However, few Americans, whatever their opinion of Georgia politics may be, would share that point of view. Democracy, they would have to admit, has its troubles, but everything will work out right in the end and the will of the people will ultimately decide who's who in Atlanta.

However, many of those same Americans who will patiently wait for the Georgia trouble to be worked out would be quick to describe a similar conflict in England as the "failure of Socialism in England."

Our own thought in the matter is that there are many more reasons why orderly processes should work right in America than in a

number of other nations we could mention. For one thing, the political system under which we are now operating is almost two centuries old and the dominant parties are the same ones that have been governing right along. Then, too, we Americans are not plagued by the same economic worries and social conflicts that are now proving fatal to contentment, peace and order in other nations.

Perhaps the best lesson we could learn from Georgia is that we'd better examine ourselves more closely before we criticize what our fellow men in other parts of the world are doing. We have our own weaknesses to repair and our errors to correct. By doing the jobs that need to be done at home, whether it be to place elections on a high plane or to inaugurate a decent economic system, we'll not only be doing the best possible thing for ourselves, but we'll also be setting an example which may gain for democracy the respect of other peoples.—Reading Labor Advocate.

EXTRA! 7,000 QUIT JOBS!

If 7,000 railroad workers had gone on strike to preserve wages, the above headline would be flashed across the top of every newspaper in the land and editors would write editorials with vitriol against the workers who thus "welched on their duty to the public."

But when, as now has happened, one railroad company, the New York Central, drops that many people from its payroll in one lick and, at the same time, makes the gloomy prediction that there will be more of the same, that's accepted as an unfortunate but unavoidable circumstance.

The difference is, of course, quite understandable when it is remembered that what the railroads are doing is being done in the name of profits—and that profits are the mainspring of human activity in the economy under which the American people consent to live.

We might mention, but only in passing, that the discharged workers are mostly maintenance and repair workers whose business it is to keep the roads in a safe condition. But who cares if future wrecks and loss of life result from those layoffs? Who, except a few labor and Socialist editors to whom only a few people listen, will say that it is just as bad to risk human life for profits as it is to freeze American homes by a strike for higher wages?

What most workers will care about, however, if they understand it, is the fact that what the N. Y. Central has done to 7,000 people quite legally can and sometime may be done to 7 million or 17 million

workers—as it was done back in the latter days of Hoover and the early years of the late Roosevelt.

If unemployment again becomes the order of the day for millions it will be for the same reason that is now advanced to justify the dismissal of the New York Central workers; because it is not possible to employ workers and make profits.

The fact that it is not possible to discharge workers and still have a prosperous population is, however, no reason to keep workers on the payroll—not by the code of capitalism. But under Socialism it would be the very best reason to keep workers on the job, because Socialism would have no other purpose than to advance the general welfare.

We hope our readers will notice that we are talking about systems and not about "predatory" profiteers or "cruel" corporations. Rather than condemn the New York Central, we prefer to admit that they are doing the only thing that can be done under a private-profit system; that they are playing the game according to the rules.

Moreover, we want to emphasize that the rules under which profits take precedence over the people were made and repeatedly sustained by the votes of workers—who could have permanent prosperity and security, at least in wealthy America, if they'd make the basic industries the public's property and adopt the Socialist rule of working for the general welfare instead of for the profit of owners.—Reading Labor Advocate.